

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXX, broj 32

13. kolovoza 2020.

cijena 200 Ft

I. Hrvatski državni vjerski kamp

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

4. – 5. stranica

Državna udruga šokačkih Hrvata

6. stranica

Novo Selo danas i sutra

17. stranica

Projekt CulturCo

18. stranica

Uspjet će se nadoknaditi

Zbog pandemije virusa Covid-19 životne su nam se okolnosti naglo promijenile. Zapravo, život se promijenio preko noći, mjere samoizolacije i socijalne distance, ograničenje kretanja, nastava na daljinu, rad od kuće i gubitak radnog mjesta pogodili su mnoge ljude i obitelji, nekima je čak ugrožena i egzistencija. Zbog ograničenih komunikacijskih mogućnosti ugroženo je socijalno funkcioniranje, što dovodi do raznovrsnih dodatnih problema. U tom nizu lančanih reakcija nalaze se i problemi nacionalnih manjina, na koje također utječe situacija prouzročena pandemijom, a kako će se ona odraziti na njihov društveni život, funkcije civilnog društva i opstanak tek će se vidjeti. Manjinske zajednice po svojoj su naravi osjetljive skupine, pa globalni problemi još više utječu na njihov život. Uvedene mjere za suzbijanje širenja zaraze utjecale su upravo na one čimbenike, koji su od izrazite važnosti za očuvanje nacionalnog identiteta. Roditelji su uistinu oni, koji prvi izgrađuju, oblikuju i prenose obiteljsku baštinu, materinski jezik i osjećaj pripadnosti, no tijekom odrastanja na obikovanje identiteta utječu i sredina, dječji vrtić, škola, seoska zajednica itd. U posljednje vrijeme u tome sve veću ulogu imaju narodnosne odgojno-obrazovne ustanove, ali za vrijeme pandemije u dječjem vrtiću bilo je samo dežurstva, a škole su prešle na online nastavu. Iako su nastavnici dali sve od sebe tijekom nastave na daljinu, nisu mogli ostvariti onu količinu i kvalitetu komunikacije, koja je prisutna na redovnoj nastavi, a bez komunikacije vrlo je teško učiti i njegovati jezik. U tom razdoblju mlađi pripadnici zajednice puno su rjeđe mogli komunicirati na manjinskom jeziku, a nuđeno im je i puno manje sadržaja iz područja manjinske kulture i običaja. Pripadnost, odnosno nacionalni identitet oblikuje i druženje s pripadnicima iste zajednice te sudjelovanje u priredbama na kojima se njeguje manjinska kultura, koje su redom otkazane zbog pandemije. Jedno vrijeme bile su zatvorene i granice, što je ograničilo i veze s maticom. Nastali problemi dvostruko su pogodili manjinske zajednice, ali vjerujem, da će se teškoće prebroditi i da će se u cilju jačanja zajednice propušteno nadoknaditi.

Beta

Glasnikov tjedan

Bilo je jako toplo. Jako. Moj dvogodišnji sin nije jeo već nekoliko dana. Tek uz volan vozeći na mjestu Škodu Favorit. Ona nas je dovezla kući iz Pečuha u Sukošan. Bez klime. Dug je bio put. Preko Karlobaga

na Slunj, pa trajektom na Pag. Prizna-Žigljen. Cijelom dužinom otoka do grada Paga i dalje. Nije tada bilo „Zavičaja“ u Vlašićima. Samo mi i usamljene ovce. Nije bilo turista. Tek pokoji „luđak“ koji se uputio na put.

Most Pag-kopno je bio granatiran. Tek se jednim trakom moglo prijeći na drugu stranu. Ali prešli smo i došli kod dide. On već godinama nije mogao u svoj vinograd. Vinograd tek osam kilometra daleko od kuće. Svaki je trs on posadio i uzgojio. Svaki je kameni stup on izlio. Veliki zeleni vinograd. Kulina. U najboljim godinama dao je preko četiri tisuće litara vina. Ali mine su bile posvuda i crta obrane baš tamo negdje oko njega. Nitko ga nije obrađivao. Divljao je i rastao. Priroda ga je počela jesti. Propadao je bez brižne njege...

Bolnica. Prvoga kolovoza. Moj sin na infuziji. Ne želi piti. Nije pio već nekoliko dana. Sablasno je prazan bolnički kompleks u Zadru. Jedva ima bolesnika. Čudno. Moja prijateljica dežura na odjelu za pedijatriju. Pričamo dugo, dugo u noć. Otišla je. Više je nema među nama. Trećega smo otpušteni. Trebaju kreveti. Zašto? Četvrti kolovoza u rano jutro grmljavina.

U pet sati ujutro. Ljeti?! Iznad naše kuće grmi, tresu se prozori i stakla na prvom katu. Rano je jutro. Nagađamo. Prve vijesti su ohrabrujuće. Otac nam govori. Idite, bježite, dok još možete. Tko zna što će biti. Pontonskim mostom preko masleničkog ždrila??!!

Helikopteri lete prema Zadru. Prema bolnici. Stalno. Zavijorila se hrvatska zastava na kninskoj tvrđavi. Svi smo pred televizorima. Čekaju se vijesti. Iz sata u sat. Oslobođen je Benkovac, Zemunik Gornji, cijeli Ravni kotari. I naš vinograd je oslobođen. Smirila se temperatura. Polako moj sin počinje piti i jesti. Gladan je. To je do-

bar znak. Oporavlja se. Trčkara. Smije se.

Bilo je to prije dvadeset i pet godina. Ratovalo se, kako bi se moglo živjeti. Putovati. Ići mirno na posao. U vinograd. Na plažu. Sjesti u kafić i popiti kavu. Izvjesiti zastavu. Slaviti. Naučili smo

poslije „Bljeska“ što je to „Oluja“. U svega tri mjeseca. Donijeli su pobjedu. Nije više bilo zvuka opće opasnosti. Počelo se disati punim plućima. Slobodno. I počeli su se graditi srušeni mostovi. Neki prije, odmah, a neki tek za deset godina. I ceste. Koje vode do kuće. I dugi, dugi tuneli. I nije trebalo šesnaest sati putovati.

Vinograd se nikada nije oporavio. Kameni stupovi su razneseni. Zemlja je progutala trs. Nije ni danas nestala tuga u očima oca, koji ga je s trideset i nešto godina sam sadio i zasadio. Za svoju djecu. Došli su oblaci i prekrili nebo. A onda nakon nekoliko godina, „Oluja“ koja je bila toliko potrebna, kako bi se rastjerali teški oblaci strepnje. Kako bi se mirno moglo ići na posao i doći kući. Kako bi se mogao obrađivati svoj vinograd.

Branka Pavić Blažetin

„Bilo je to prije
dvadeset i pet godina.
Ratovalo se,
kako bi se moglo
živjeti.“

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Dodijeljene potpore za investicije i obnovu

Nakon što su zbog korona-krize povučene potpore za narodnosne kulturne programe referentne oznake NEMZ-KUL-20, Državno tajništvo za odnose s vjerskim zajednicama i narodnostima 8. svibnja objavilo je novi poziv za dostavu projektnih ideja za investicijske projekte, te projekte obnove i održavanja u 2020. godini referentne oznake NEMZ-BER-20 u krugu bugarske, grčke, hrvatske, poljske, njemačke, armenske, rumunjske, rusinske, srpske, slovačke, slovenske i ukrajinske narodnosti. Proračunska potpora se isplaćuje za provedbu projekata u razdoblju između 1. siječnja 2020. i 30. lipnja 2021. godine, a namijenjena je za poticanje investicija, održavanje i obnovu u području kulture, javnog obrazovanja, znanosti i vjerskih aktivnosti te očuvanje narodnosnog identiteta. Prihvaćeni projekti financiraju se iznosima od minimalnih 500 000 do maksimalnih 2 000 000 forinti.

Projekti prihvaćeni u okviru poziva NEMZ-BER-20 objavljeni su na mrežnoj stranici fonda „Gábor Bethlen“: ukupno je dodijeljeno 400 milijuna forinti potpore za 297 natječaja svih nacionalnih manjina, od čega je hrvatskim manjinskim organizacijama pripalo 36 265 000 ft za 26 projekata.

Potporu su dobile sljedeće organizacije i udruge:

Hrvatski klub „August Šenoa“ u Pečuhu:	2 000 000 ft
Hrvatska samouprava Bizonje:	2 000 000 ft
Hrvatska samouprava Budimpešte:	2 000 000 ft

Kulturno i sportsko društvo Serdahel:	2 000 000 ft
Šokačka čitaonica u Mohaču:	2 000 000 ft
Državna hrvatska udruga Šokaca:	2 000 000 ft
Hrvatska samouprava Plajgora:	2 000 000 ft
Hrvatska samouprava Olasa:	2 000 000 ft
Udruga Hrvata u Koljnofu:	1 950 000 ft
Hrvatska samouprava Kačmara:	1 990 000 ft
Hrvatska samouprava Petrovog Sela :	1 800 000 ft
Hrvatska samouprava Hrvatskih Šica:	1 500 000 ft
Hrvatska samouprava Udvara:	1 500 000 ft
Hrvatska samouprava Petribe:	1 500 000 ft
Hrvatska samouprava Pustare:	1 500 000 ft
Kulturno društvo Kerestur:	1 500 000 ft
Kulturna udruga i udruga za slobodne aktivnosti u Surdukinu:	1 475 000 ft
Hrvatska samouprava Velike Kaniže:	1 300 000 ft
Hrvatska samouprava Salante:	1 000 000 ft
Hrvatska samouprava Selurinca:	1 000 000 ft
Hrvatska samouprava Vršende:	1 000 000 ft
Hrvatska samouprava Gornjeg Čatara:	1 000 000 ft
Hrvatska samouprava Vedešina:	900 000 ft
Hrvatska samouprava Stolnog Biograda:	800 000 ft
Kulturna udruga i udruga za čuvanje tradicije „Vizin“ u Pečuhu:	500 000 ft

Beta

Suradnja Velike Kaniže i Koprivničko-križevačke županije

Grad Velika Kaniža s nekim je gradovima kroz dugi niz godina uspostavio posebno čvrste i prijateljske odnose, što je dovelo do sklapanja Sporazuma o prijateljstvu i suradnji. Takav sporazum potpisan je s 12 gradova iz cijelog svijeta, među kojima je i hrvatski grad Čakovec, a odsada će u cilju unapređenja prekogranične regionalne suradnje odnosi obuhvaćati i Koprivničko-križevačku županiju. Posredstvom počasnog konzula Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži dr. Atila Kosa započela je intenzivnija suradnja s hrvatskom županijom. Rezultat toga je i potpisivanje Izjave namjere sklapanja sporazuma o suradnji i prijateljstvu između Koprivničko-križevačke županije i Grada Velike Kaniže, koje se dogodilo 15. srpnja u prostorijama Koprivničko-križevačke županije u Koprivnici. Izjavu su potpisali župan Koprivničko-križevačke županije Darko Koren i gradonačelnik Velike Kaniže László Balogh, u nazočnosti počasnog konzula dr. Atila Kosa.

Grad Velika Kaniža kroz suradnju sa Zalskom i Koprivničko-križevačkom županijom ostvario je zajedničke europske projekte u okviru programa prekogranične suradnje IPA i Interreg, ali povezuje ih i zajedničko članstvo u organizaciji za teritorijalnu suradnju Panonski EGTS. Potpisnici Izjave u Koprivnici su se sporazumjeli da će pojačati suradnju u području gospodarstva, obrazovanja, turizma i mobilnosti, rekao je za naš tjednik počasni konzul dr. Atila Kos, koji smatra da će ovaj korak u prekograničnom povezivanju sigurno rezultirati mnogim zajedničkim projektima od obostrane koristi, te će pomoći hrvatskoj pomurskoj manjinskoj zajednici u boljem povezivanju s maticom. Na sastanku je dogovorena i daljnja gospodarska suradnja te potpisivanje sporazuma između razvojnih agencija i komora Koprivničko-križevačke županije i Velike Kaniže, koje već godinama vrlo uspješno surađuju. Potpisivanje Sporazuma o prijateljstvu predviđeno je u jesen u Velikoj Kaniži, kada bi se priredila i izložba hrvatskog naivnog slikarstva, pa su čelnici Velike Kaniže posjetili Galeriju naivne umjetnosti u Hlebinama.

Potpisivanje Izjave u Koprivnici

FOTO: IZVOR KCKZZ-HR

Beta

I. Hrvatski državni vjerski kamp

U organizaciji Odbora za vjerska pitanja Hrvatske državne samouprave od 31. srpnja do 5. kolovoza održan je I. Hrvatski državni vjerski kamp u Pečuhu. Kako je u ime organizatora, Odbora za vjerska pitanja Hrvatske državne samouprave rekla predsjednica Odbora Marta Barić Rónai, okupilo se trideset sudionika iz četiri regije, četvero iz Bačke (Gara), troje iz Budimpešte (HOŠIG), jedna sudionica iz Martinaca, a ostali sudionici su bili polaznici Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže. Ja sam ih posjetila pretposljednog dana druženja.

Sudjelovanje u kampu je u potpunosti bilo besplatno, a djeci su bili osigurani smještaj, hrana i brojni zanimljivi sadržaji. U kampu su s djecom boravile predsjednica Odbora za vjerska pitanja i zastupnica HDS-a Marta Barić Rónai, zamjenica predsjednice Odbora za vjerska pitanja, zastupnica HDS-a Lilla Trubić (voditeljica kampa), te vjeroučiteljica Ágnes Tomola Ott. U pomoć im je priskočila i voditeljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Zsanett Vörös.

Djeca su nakon dolaska zauzela smještaj u učeničkom domu Miroslava Krleže, gdje im je bila baza svih petodnevni aktivnosti, uz svakodnevne izlete. A bilo ih je puno. Cjelodnevni boravak u Salanti i Judu, razgledavanje znamenitosti grada Pečuha, crkve u Rácvárosu, Pečuške katedrale, sudjelovanje u procesiji od crkve sv. Augustina na brdo do Snježne Gospe i svetoj misi na hrvatskom jeziku povodom blagdana Snježne Gospe.

Iako je održavanje kampa zbog pandemije koronavirusa bilo neizvjesno do zadnjeg trenutka, na zadovoljstvo organizatora on je uspješno održan. Kamp je bio na hrvatskom jeziku uz prevođenje djeci koja nisu znala hrvatski. Djeca su imala priliku, oni koji pohađaju vjeronauk, a i ostali, na zanimljiv i privlačan način upoznati katoličke običaje. Izabrani su sadržaji kojima su se djeci približili temeljni vjerski obredi. Tijekom pet dana se molilo, učile su se pjesme, plesalo se i crtalo. Učila se zahvalnost Bogu na darovima stola i života uz osnove vjerskog ponašanja. A što kažu polaznici? Gréta Fenyvesi je rekla kako su išli na mise, molili se i igrali, puno su crtali, učili molitvu krunicu, a najviše joj se sviđela noćna molitva.

U zajedničkoj molitvi

Maja Horváth Bencze rekla mi je kako je uživala moleći krunicu, crtajući, i učeći brojne stare i nove pjesme. Bilo joj je jako lijepo u Judu i Salanti na svetoj misi. U Salanti su milovali životinje i odmarali se u zelenilu župnoga dvora, a u

Judu su bili na Kalvariji. Mijesili su i tijesto za kruh, imali su disco. Adam Nagy rekao je kako se dobro osjeća, najviše mu se sviđa večernji disco, ples na papiru i svete mise, te kako ako bude kampa sljedeće godine on će se sigurno prijaviti.

„Vjerski kamp me oduševio, kao i inicijativa Odbora za vjerska pitanja“, rekao nam je predsjednik HDS-a Ivan Gugan, zahvalivši se svima koji su sudjelovali u njegovoj realizaciji, kolegicama iz HDS-a, članicama Odbora i vjeroučiteljici, koje su u svoje slobodno vrijeme danonoćno s djecom i

Uči se zajednička pjesma ovogodišnjeg kampa

Dan u Svetištu Majke Božje Judske

organiziraju programe. Dodao je kako je plan da se svake godine priredi kamp. Ovogodišnji je ostvaren uz potporu Fonda „Gábor Bethlen“.

Kako je rekla Lilla Trubić, „cilj kampa je bio približiti djeci vjeru, jer u današnjem svijetu u obiteljima vjera u tolikoj mjeri nije prisutna ili kod nekih uopće nije prisutna. Željelo se okupiti i onu djecu koja ne idu na vjeronauk. Sastavili smo šareni i raznoliki raspored, stare metode obogatili modernim duhom i to prenijeli djeci. Nakon predavanja o kruhu ispekli smo kruh, nakon razgledanja crkve nacrtali i izradili crkvu... Svaki smo dan imali predavanje biblijske tematike uz popratne radionice i izlete, igru.“

Subota je bila u znaku učenja crkvenih pjesama i plesa uz pomoć Vesne Velin. Nedjelju je obilježio cjelodnevni izlet u Salantu. Nakon svete mise, koju je služio salantski župnik Ladislav Ronta, upoznali su Salantu kroz igru, a posjetili su i malu farmu životinja. Četvrtog dana razgledali su uži centar Pečuha, Pečušku katedralu te se osvježili u Hrvatskom klubu Augusta Šenoae. Poslije podne su mijesili kruh i poslušali predavanje svećenika Gabrijela Barića i Lille Trubić. Utorak su proveli u judskom svetištu. Sudjelovali su u zanimanjima

koje je za njih priredila predsjednica Zaklade „Zornicanova“ Milica Klaić Taradija, razgledali su judsku baziliku i Kalvariju te nazočili svetoj misi koju je služio svećenik Augustin Darnai.

I posljednji dan kampa bio je svojevrsan doživljaj. Sudionici su sudjelovali u procesiji od crkve svetog Augustina do Snježne Gospe i misi na hrvatskom jeziku. Unatoč ranjutarnjim satima i

prohladnom vremenu penjali su se uz pjesmu i molitvu prema Brdicama, kako bi i oni stavili kamenčić u podnožju crkve, koju su kao zavjet krajem 17. stoljeća podigli stanovnici Pečuha. Među njima tada i brojni Hrvati. I ovoga 5. kolovoza okupilo se domalo stotinjak vjernika Hrvata, koji su sudjelovali u procesiji i molitvi križnoga puta u pratnji svećenika Roberta Mágera. Blagdan Snježne Gospe se obilježava 4.- 5. kolovoza kao zavjetni dan. Kapelica na Brdicama sagrađena je 1697. godine. Prije 333 godine. Epidemija kuge poharala je stanovništvo Pečuha 1690.-91., pa su se stanovnici zavjetovali kako će sagrađiti crkvu u čast Snježne Gospe na „bijeloj stijeni“. I tako su na vrhu strmog brda, na samom vrhu s kojeg danas puca najljepši pogled na grad sagradili crkvu. Kamen su nosili na leđima i ramenima penjući se strmim liticama. Tijekom prohujalih stoljeća postala je mjesto hodočašća i brojnih Hrvata iz baranjskih i bačkih sela.

Branka Pavić Blažetin

S tetom Martom Barics Rónai

Godišnja Skupština Državne udruge šokačkih Hrvata u Santovu

Zaključena uspješna 2019. godina, veliki planovi za budućnost

Dana 24. srpnja održana je godišnja Skupština Državne udruge šokačkih Hrvata u Santovu. Bilo je to prvo sazivanje članstva ove godine nakon izvanrednog stanja zbog pandemije koronavirusa. Zbog nedostatka prikladnih prostorija, Skupština je i ovaj put održana u prostorijama mjesne „Čajane“ (Teaház), u nazočnosti tridesetak članova udruge.

Predsjednik Udruge Stipan Kovačev

Nazočne je u ime člnika pozdravio predsjednik Stipan Kovačev, koji je podnio izvješće o poslovanju i financijama za 2019., te izložio planove za 2020. godinu. Među ostalim naglasio je kako je udruga sredstva potrebna za rad ostvarila kroz tri natječaja. S jedne strane dobivena je operativna potpora u iznosu od 5 milijuna forinti, što je nakon 2017. godine, kada je obnovljen rad Udruge, jako

velika stvar, pa se može reći da su dvije godine zalaganja urodile plodom. Kroz druga dva natječaja primljena je potpora od pojedinačno 350 tisuća forinti, jedna za izdanje „Šokci i baština“, koje je podijeljeno svim članovima. Izdanje je objelodanjeno zahvaljujući velikom zalaganju, uključivanjem velikog broja ljudi, prema zamislima i u organizaciji dopredsjednika Gábora Varge, uz veliku pomoć Evice Čatić Kozić i zahvaljujući djeci, mladima i odraslima, koji su radi cjelodnevnog fotografiranja odjenuli izvornu šokačku nošnju. Izdanje je podržala i Hrvatska samouprava Santova. „Možemo biti ponosni na izdanje koje slikom i riječju prikazuje godišnje običaje santovačkih šokačkih Hrvata“, rekao je predsjednik Kovačev, pridodavši da se jedan dio tiskanih primjeraka može kupiti po cijeni od 1500 forinti, a prihod je namijenjen za financiranje rada udruge. Osim toga, u kolovozu prošle godine u okviru „Dana Santovaca“ održan je koncert „Santovački bečari“, na kojem su nastupili „naši“ mladi taburaši.

Nakon prigodnog kulturnog programa u mjesnom kulturnom domu uslijedio je večernji bal.

Udruga lani nije uspjela ostvariti glazbeno-plesnu predstavu koja tematizira santovačku povijest, što će se dogoditi ove godine. Znatan dio operativne potpore utrošen je za pripremu predstave,

Dio članstva

na honorare i troškove koreografa te glazbenog stručnjaka. Nadozveavši se na predsjednika dopredsjednik Gábor Varga naglasio je kako na koreografiji radi Szilvia Nemes, koreografkinja Mađarskog narodnog ansambla, dok glazbeni dio uređuje istaknuti glazbenik Sándor Csoóri. Predstava obrađuje dio santovačke povijesti na prijelazu 19. i 20. stoljeća, od 1880. do 1936., uključujući jezično-liturgijske sukobe hrvatskih i mađarskih vjernika u santovačkoj župi, vjerski razlaz santovačkih Šokaca, Prvi svjetski rat i Trianonski sporazum, a u središtu priče je ljubavna tragedija Rodoljuba i Anice, s univerzalnom porukom za sadašnjost i budućnost. Troškovi produkcije iznose oko 5 milijuna forinti. U cilju pribavljanja sredstava prijavljeni su zasebni projekti, a u financiranju sudjeluju i KUD „Veseli Santovčani“ i Zaklada „Sándor Csoóri“, a tu su i sredstva pribavljena kroz izvanrednu potporu ministra ljudskih resursa. Ukoliko ne bude promjena glede ograničenja broja sudionika na pojedinim priredbama predstava će se održati 22. kolovoza, a ako ih bude, predstava će se izvesti i 23. kolovoza. Ulaznice se ne naplaćuju, ali se primaju donacije za Zakladu za dječju transplantaciju. „Kroz folklorni ples i glazbu te jednu virtualnu projekciju predstava će dočarati mali dio naše zajedničke povijesti“, kazao je među ostalim dopredsjednik Gábor Varga, koji je osmislio priredbu.

„Drugi dio operativne potpore u iznosu od 5 milijuna forinti utrošen je za preduvjete „osamostaljenja“, samoodržavanja i samostalnog organiziranja priredbi“, dodao je Stipan Kovačev. Stoga su nabavljeni kompleti klupa i šatora-paviljona, pribori za jelo, tanjuri, čaše i sve ostalo potrebno za održavanje priredbi, kao i majice s logotipom udruge te tehnička oprema za razglas. Od ostvarenih priredbi naveo je i lanjski „Šokački piknik“, koji je omogućio upoznavanje, pripremanje i predstavljanje tradicionalnih šokačkih kulinarskih specijaliteta. Organizirana je i bicikljada u hrvatsku Baranju, na „Ribarske dane“ u Kopačevu, kao i koncert Miroslava Škore. Po prvi put održan je i državni „Hrvatski malonogometni turnir“, koji je okupio ekipe iz Budimpešte, Baje i Martinaca, uz dvije domaće momčadi. Nažalost, izostala je vinska priredba s kušanjem vina, jer se nije mogao pronaći odgovarajući termin, organizatori će je nastojati održati ove godine.

U nastavku je izložio i plan programa za 2020. godinu, koji će se ostvariti ovisno o epidemiološkoj situaciji. Udruga je za ovu godinu dobila operativnu potporu od 2,5 milijuna forinta. Uspješno su prijavljena tri kulturna projekta pojedinačne vrijednosti od 300 tisuća forinti, i to za objavljivanje publikacije o glasovitim Santovcima, izradu zvučne knjige istaknutog hrvatskog pjesnika iz Mađarske Marka Dekića i održavanje priredbe „Pjesmarica fest II“. Zbog pandemije ti su natječaji povučeni, no umjesto toga u okviru zasebnog natječaja udruga je dobila 2 milijuna forinti za obnovu klupske zgrade. U planu je i projekt kupnje stare seoske kuće u vrijednosti 6 milijuna forinti. Time bi se ostvarila stara želja za otvaranjem zavičajne kuće s bogatom zbirkom, koju je prikupio sadašnji vlasnik zgrade, priznati slikar János Szurcsik. Zbirka se sastoji od respektabilnog broja tradicionalnih predmeta, namještaja i rukotvorina, ali i vlastitih slika. Jedna od tri sobe koristila bi se kao klupska prostorija, a druge dvije kao izložbeni prostor. Od priredbi istaknuo je predstavu o santovačkoj povijesti 22. kolovoza, „Šokački piknik“ 5. rujna, te „Pjesmarica fest II“ 3. listopada.

Poslije skupštine druženje je nastavljeno zajedničkom večerom, za dobro raspoloženje pobrinuli su se „Santovački tamburaši“.

S.B.

Hrvatski kamp u Poganu

U organizaciji Hrvatske samouprave Pogana od 27. do 30. srpnja održan je prvi Hrvatski kamp koji je okupio djecu iz Pogana. Četrnaestero mališana osnovnoškolske dobi, od kojih su njih četvero učenici Hrvatske osnovne škole Miroslava Krležu uživalo je u brojnim i raznovrsnim sadržajima za što su se pobrinule voditeljice kampa Anita Pallos-Rózsa i Andreja Fejes. Prva je voditeljica Obrazovnog centra „Tettye“, koji djeluje pri upravi Nacionalnog parka Dunav-Drava, a druga voditeljica Seoske kuće i knjižnice. Obje žive u Poganu. One su djeci omogućile učenje kroz zabavu i igru, uz pomoć zastupničkog tijela Hrvatske samouprave Pogana, na čelu s predsjednikom Agicom Dragovac i zastupnicima Tomijem Stanićem i Mišom Kovačom, te brojnih predavača. Kako nam je rekla Agica Dragovac, za kamp su

Sudionici kampa sa voditeljicama

Emese Krasznai i Gergő Maczkó

Zastupnici Hrvatske samouprave Pogana Tomi Stanić i Miši Kovač

iz Fonda „Gábor Bethlen“, preko ugovora s HDS-om dobili potporu od 300 tisuća forinti. Naravno, kako ista nije bila dovoljna, ostatak sredstava iz svojeg proračuna osigurala je Hrvatska samouprava Pogana. Sadržaja je bilo napretek. Posjetili su grad Mohač, te u tamošnjem muzeju „Dorottya Kanizsai“ pogledali etnografsku izložbu. Nije izostala ni šetnja gradom uz posjet „Dvorištu buša“, niti izvrstan mohački sladoled. U Szaporci su uživali u posjetu Centru za posjetitelje „Stara Drava“. Toliko zanimljivoga davno su vidjeli, mogli su upoznati brojne životinje na farmi životinja i saznati kako se nekada živjelo uz Dravu. Posjetile su ih i članice Ženskog pjevačkog zbora „Snaše“. Vera Šajnović, uz pomoć svoje kćeri Emese Krasznai upoznala ih je s tajnama harmonike. Emese je svirala i pokazala djeci kako se svira harmonika. Gergő Maczkó, član Orkestra Vizin predstavio im je tri žičana instrumenta, brač, basprim

Agica Dragovac, predsjednica Hrvatske samouprave drži predavanje djeci o Poganu

gitaru i kontrabas. On i Emese su i zasvirali dok su Erzsébet Székelyi Orovcica i Vera Šajnović djecu učile osnovnim plesnim koracima. Kako su živjeli nekada Hrvati u Poganu, i o povijesti Pogana predavanje je održala Agica Dragovac, a s tajnama bošnjačkih Hrvata mogli su se upoznati i u podrumu bračnog para Ždral. Anica i Marko Ždral su djeci pokazali svoj podrum i alate te pričali o nekadašnjem životu njihovih baka i djedova. Crtalo se, plesalo i pjevalo. Izradila se i prekrasna zastava od prirodnog materijala. Zadnjega dana druženja roditelji su mogli vidjeti što su djeca naučila te sudjelovati u zajedničkom ručku polaznika kampa, organizatora i roditelja koji su se pobrinuli za izvrsne kolače. Kamp je bio potpuno besplatan svim sudionicama. Organizatori su zadovoljni i već planiraju jesenske programe za male Poganačane.

Branka Pavić Blažetin

„Nastupi nam daju snage“

Čini nam se kao da tradicionalni Hrvatski bal i nije bio ove godine, nego lani. Naime, iz perspektive proljetnih događanja, mislim pritom na pandemiju koronavirusa, sve nam se čini drugačijim. Bal je bila prva, a nažalost i zadnja priredba na kojoj je u prvoj polovici godine nastupila budimpeštanska Hrvatska izvorna folklorna skupina. Potom je još održano druženje u XVIII. okrugu, koje je organizirala tamošnja Hrvatska samouprava. Početkom godine u planu su bile nove koreografije,

Nastup na Hrvatskom balu

splet dalmatinskih plesova. Skupina svake godine gostuje u Velikoj na Međunarodnoj smotri folkloru „Čuvajmo običaje za- vičaja“, koju organizira Turistička zajednica Općine Velika i KUD „Ivan Goran Kovačić“, te popratnoj priredbi „Najduži stol Hrva- ta“, na kojoj se predstavljaju s mađarskim specijalitetima. „U Ve- likoj smo se planirali predstaviti sa splotom dalmatinskih pleso- va, ali nažalost taj je nastup, kao i ostali, otkazan“, rekla nam je pomalo tužno voditeljica skupine Eva Išpanović. Glavna proba za gostovanje u Hrvatskoj, kako plesači nazivaju taj nastup, održana je u okviru Narodnosnog dana, na kojem su gostovali na poziv Hrvatske samouprave XVIII. okruga. „Nastupi nam daju snage. Volimo hrvatske plesove, kad se obuče- mo u hrvatske narodne nošnje obuzima nas neki neopisiv osjećaj. Možda ponos, ne znam reći“, doda- la je voditeljica Išpanović. Unatoč izostanku nastupa planovi još uvijek vrijede, kako oni koji se odnose na nabavu gradišćanske narodne nošnje, tako i oni o uvježbavanju gradišćanskih plesova. Za sada imaju dalmatinsku, bunjevačku, santovačku šokačku i zal- sku nošnju, ali nedostaje još košulja, bluza i nekoliko oplećaka.

Lani su plesači jedan vikend proveli u Harkanju, gdje su uz druženje imali i intenzivne probe, koje je vodila koreografkinja Edina Orczi. U rujnu se nešto slično planira u blizini Budimpešte. Tom prilikom uvježbavali bi se dalmatinski plesovi, no prije toga ih na poziv tamošnjih Hrvatskih samouprava još čeka- ju ljetni nastupi u X. i XIII. okrugu. *Kristina Goher*

X. „Kolo kamp“ na Balatonu

Ravnatelj tukuljskog Prosvjetnog doma i knjižnice i voditelj Kulturno-umjetničkog društva Južnih Slavena i sastava „Kolo“ László Halász i ove je godine između 6. i 12. srpnja organizirao „Kolo kamp“ na Balatonu, u gradu Siófoku. Kamp je okupio devedesetak ljubitelja hrvatskog, bugarskog, grčkog i srpskog folkloru iz Budimpešte, Dunaújváro- sa, Tukulje i Baranjske županije.

Tukuljski sastav „Kolo“, koji vodi László Halász već dvadesetak go- dina skoro svake srijede priređuje plesačnice s hrvatskim, make- donskim i srpskim plesovima u Prosvjetnom domu i kazalištu bu- dimpeštanskog okruga Ferencváros. Jedne takve večeri rodila se ideja kampa za podučavanje hrvatskih, bugarskih, grčkih i srpskih plesova. Prve godine kamp je održan u Nógrádszék županiji s četrdesetak sudionika, nakon toga u naselju Kemencei, a posljednjih osam godina održava se na Balatonu. Broj sudionika vremenom je rastao i zahvaljujući sudionicima budimpeštanskih plesačnica prešao sto osoba. Sudionici su rado pronosili vijest o mogućnosti učenja plesova u kampovima i plesačnicama u Bu- dimpešti. Podučavanje plesova u kampu je svakodnevno trajalo od 9.30 do 13, a potom od 16 do 19 sati. Između 13 i 16 sati su- dionici su bili slobodni, a svaku večer od 20 sati održavale su se plesačnice. Svaki su se dan podučavali plesovi drugih naroda. Barbara Kolkow iz Njemačke u ponedjeljak je podučavala hrvatske plesove uz harmonikašku pratnju Lászlóa Halásza, a sutradan su uslijedili srpski plesovi na glazbu tukuljskog sastava „Ledina“. Barbara već godinama sudjeluje u plesnim seminarima u Hrvat- skoj i Srbiji, a bavi se i istraživanjem folkloru. Srijeda je bila posvećena bugarskim plesovima, koje je podučavala Tímea Nagy, voditeljica Kulturno-umjetničkog društva „Martenica“, a navečer se plesalo na glazbu sastava „Draki“. Grčke plesove u četvrtak je predstavio voditelj segedinske plesne grupe „Eleftheria“ László Szeltner, u večernjem dijelu svirao je sastav „Mydros“. U petak je hrvatske plesove u harmonikaškoj pratnji Antuša Vizina podučavao plesač Kulturno-umjetničkog društva „Tanac“ Blaž Stanić, a navečer je svirao bugarski sastav „Rila“. U subotu su se opet učili srpski plesovi, no ovaj put od Stojana i Kristofora Brcana iz Deske. Kamp je zatvoren u subotu navečer plesačnicom tukuljskog sastava „Kolo“. „Svi su bili jako zadovoljni i zahvalni za održavanje kampa“, podijelio je s nama svoju radost voditelj László Halász. Pridodao je da se razmišlja o smanjenju broja sati podučavanja plesova, jer sadašnji raspored smatra zahtjevnim i za profesionalne plesače, kamoli za amatere. *Kristina Goher*

Foto: EDINA ORCZI

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ

Svim članovima Udruge saveza Hrvata u Mađarskoj

Poštovani,

Udruga savez Hrvata u Mađarskoj srdačno Vas poziva na svoju redovitu Skupštinu, koja će se održati 29. kolovoza 2020. godine u Martincima, u Kulturnom i sportskom centru Josip Gujaš Džuretin, s početkom u 10,30 sati.

Dnevni red:

1. Izvješće o radu u 2019. godini	4. Radni plan za 2020. godinu
2. Financijsko izvješće za 2019. godinu	5. Financijski plan za 2020. godinu
3. Izvješće o neprofitnosti	6. Razno

U slučaju nepostizanja kvoruma Skupština se ponovno saziva s istim dnevnim redom, na istom mjestu u 11,00 sati.

Predsjedništvo

PLAN RADA UDRUGE „SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ“ ZA 2020. GODINU

Analiza stanja

Godišnji Plan rada Udruge Savez Hrvata u Mađarskoj sastavljen je prema smjernicama Skupštine koja je održana 25. svibnja u Serdahelu, izmijenjenom Statutu, potporama iz natječaja 2020. godine, uplaćenim članarinama i sponzorskim donacijama.

Konkretno ciljeve i zadaće Plana rada i godišnjeg programa Predsjedništvo je usvojilo 5. veljače 2020. na sjednici u Kozármisleny.

Sukladno tomu, Savez svoje tradicijske i kulturne aktivnosti, kao i aktivnosti za očuvanje materinskog jezika provodi u šest ravnopravnih regija koje nastaju pripadnicima hrvatske manjine. Pri tomu Savez je svjestan činjenice kako opstaju one nevladine manjinske organizacije i udruge, koje imaju sposobnost stvaranja i predstavljanja vrijednosti. Opstanak i vitalnost takvih organizacija prvenstveno ovisi o učinku samoinicijativnog stvaranja zajednice, kao i očuvanju kolektivnog identiteta i solidarnosti.

Prema tome, Savez i ove godine svojom najvažnijom zadaćom smatra definiranje okvirnih vrijednosti, koje se ravnaju prema aktualnoj narodnosnoj politici i zakonodavstvu, kao i promišljanja o strategiji, pri čemu po potrebi postavljanjem manjih, precizno definiranih kolektivnih ciljeva želi doprinijeti očuvanju identiteta, jezika, tradicije i kulturnih uvjeta hrvatskih zajednica.

Savez ove godine proslavlja 30. obljetnicu postojanja.

Savez je tijekom protekla tri desetljeća doživljavao i iskusio prednosti i negativnosti funkcioniranja u okvirima udruge, koje uostalom obilježavaju nevladin sektor mađarskog društva.

Kao prednost može se navesti kako ciljeve i područje aktivnosti određuju Ustav i zakonitost, broj članova nije ograničen, aktivnosti i uspostava organizacijske strukture obavljaju se potpuno slobodno, a Udruga je kvalificirana kao organizacija koja djeluje za javno dobro, uslijed čega može koristiti raznovrsne porezne olakšice. Svi članovi Saveza mogu se identificirati s ciljevima i zadacima, što pozitivno djeluje na učinkovitost. Članovi sudjeluju u odlučivanju i utječu na poslovanje, a Statut, ciljevi i aktivnosti mogu se slobodno dopunjavati i mijenjati.

Kao negativnost može se navesti činjenica da je demokracija skupa stvar, pa sazivanje vrhovnog tijela, koje među ostalim jamči zakonitost rada, stvara velike troškove, u slučaju velikog broja članova javljaju se putni troškovi, troškovi izrade pripremnih materijala, poštanski troškovi, troškovi obroka itd., što predstavlja značajan dio nacrta proračuna. Demokratsko funkcioniranje povremeno je otežano, a prijeti i pojava nezainteresiranosti.

Bez aktivnih tijela koja se bave javnopolitičkim pitanjima ne možemo govoriti o demokraciji i jakom civilnom sektoru. Nevladina tijela su institucije civilnog društva i važni pokazatelji društvene vitalnosti, a svojim postojanjem i radom uvelike doprinose jačanju i unapređenju javnopolitičkih aktivnosti, kao i aktivnostima dotičnih zajednica u interesu javnog dobra.

Opstanak i vitalnost zastupane zajednice može se postići kroz dobrovoljnost, institucionaliziranost, neovisnost, rad za javno dobro, profesionalnost čelnika, opredijeljenost i sposobnost stvaranja veza narodnosnih organizacija.

Izbori za narodnosne samouprave koji su održani u jesen 2019. ponovno su dokazali kako Udruga Savez Hrvata u Mađarskoj zauzima ugledno mjesto na narodnosnoj političkoj paleti, o čemu svjedoče i osvojeni lokalni, županijski i državni mandati.

Uz postignuti uspjeh, uza sve napore neuspjehom se može smatrati bezuspješan pokušaj postavljanja zajedničke državne hrvatske liste. To je nakon izbora dovelo do nove situacije, koja se mora detaljno proanalizirati, nakon čega je potrebno definiranje dodatnih zadataka i uspostava nove strategije.

Najvažniji ciljevi i zadaće za 2020. godinu:

- Nakon upoznavanja izbornih rezultata Predsjedništvo treba provesti detaljne analize i sastaviti novu strategiju koja će se podastrijeti Skupštini.
- Središnja tema nove Strategije treba biti sudjelovanje Zalske županije, Gradišća te Budimpešte i Peštanske županije u radu Saveza. U interesu rješavanja problema trebaju se provesti opsežne konzultacije s organizacijama navedenih regija.
- Kroz osobne kontakte, dijalog i korištenje odgovarajućih komunikacijskih kanala trebaju se postići povećanje broja članova Saveza i veća disciplina pri plaćanju članarina.
- Godišnje Skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj trebaju se sazivati brižnije, kako bi na njima svoje mišljenje, stav i prijedloge mogao iznositi što veći broj registriranih članova i predstavnika Udruge.
- Uz pomoć stručnjaka treba se obaviti revizija i prilagodba važećeg statuta novim zakonskim propisima i uredbama.
- Uz pomoć medijskih i promidžbenih materijala u Republici Hrvatskoj i Mađarskoj treba se staviti snažniji naglasak na predstavljanje rada, ciljeva, nastojanja, zadaća i rezultata Saveza.
- Osim praćenja natječaja u zemlji i matici s ciljem unapređenja i sigurnosti financijskog poslovanja te financiranja Saveza veća pozornost treba se posvetiti korištenju mogućnosti koje pružaju europski natječaji.
- Predsjedništvo određivanjem konkretnih strateških ciljeva i zadataka, te izradom radnih programa treba jačati partnerske veze s regionalnim hrvatskim organizacijama, samoupravama i tijelima drugih narodnosti.

Istaknuti zadaci Predsjedništva

Sazivanje Skupštine

Ovogodišnja Skupština održat će se u kolovozu 2020. godine u Martincima. Nakon odgovarajućih priprema svim će se članovima u poštanskoj pošiljci ili elektroničkom poštom dostaviti pozivi i pismeni materijali.

Dnevni red Skupštine, izvješće o radu za 2019. godinu, financijsko izvješće i plan rada za 2020. godinu objavit će se u Hrvatskom glasniku i na mrežnoj stranici Saveza. Sudjelovanje što većeg broja članova treba biti zadatak regionalnih predsjednika.

U radu Skupštine sudjeluje i pravni zastupnik Saveza.

Gastronomski i kulturni dan

Ova državna priredba treba se nadovezati na Skupštinu koja se održava u kolovozu 2020. godine. Kulturni program održat će se u regionalnom sjedištu Hrvatske državne samouprave. Gastronomskim majstorima omogućujemo kuhanje i pečenje.

Državni dan Hrvata

Priredbu tradicionalno organiziramo u suradnji s Hrvatskom državnom samoupravom, a ove godine održat će se 14. studenog u Budimpešti. I ove godine

za glavne pokrovitelje zamoljeni su predsjednik RH Zoran Milanović i mađarski predsjednik János Áder, nadamo se da će u programu sudjelovati osobno. Sukladno odluci Predsjedništva Savez će na temelju preporuka primljenih iz zalske, podravske i baranjske regije dodijeliti odlikovanja. Bogati kulturni program sastavljaju domaćini.

Programi povodom tridesete obljetnice postojanja Saveza

Predsjedništvo treba izraditi konkretan program obilježavanje ove okrugle obljetnice.

Prijedlog:

- Utvrđivanje vremena i mjesta
- Polaganje vijenaca na grobove pokojnih članova i aktivista. Npr.: Joka Bunjevac, Lajos Skrapits, Stipan Blažetin, Antun Mujić, Đuro Franković, Zoltan Sigečan
- Svečano obilježavanje 30. obljetnice s nastupima znamenitih scenskih umjetnika
- Publikacija o 30 godina rada Saveza
- Kulturni program

Regionalni i mjesni programi koje podržava Savez

Savez će moralno i finansijski podržavati regionalne tradicijske priredbe i programe.

Takvi programi među ostalim obuhvaćaju:

- hrvatske balove, prela i pokladna veselja,
- regionalne hrvatske dane, dane sela i proštenja
- natjecanja i kvizove iz hrvatskog jezika za djecu
- turneje i nastupe KUD-ova, financiranje putnih troškova
- konkretne tradicijske programe (npr.: Pranje odjeće u Dunavu, Ribarski festival, Bošnjačko proštenje, Markovdan, kolinja)
- znanstvene konferencije i izložbe
- hrvatske mise i hodočašća
- adventski koncert, božićni koncert, smotre zborova
- otkrivanja spomen-ploča, obilježavanja obljetnica

Ljudski kapaciteti Saveza

Predsjedništvo

Aktivnosti planiranja, organizacije i operativne provedbe sukladno Statutu ostvaruje sedmeročlano predsjedništvo. Predsjedništvo zasjeda najmanje četiri puta godišnje.

Sastav Predsjedništva:

- Joso Ostrogonac – predsjednik
  - Arnold Barić – potpredsjednik
  - Marijana Balatinac – predsjednica Baranjske regije
  - Dr. Al-Emadné – predsjednica Bačko-kiškunske regije
  - Józsefné Markovics – predsjednica Podravske regije
  - Jozo Solga – predsjednik Gradišćanske regije
  - Edit Horváth Paukovitsné – predsjednica Regije Budimpešte i Peštanske županije
  - Eva Ispanović – predsjednica Zalske regije
  - Dr. Enikő Kovács – predsjednica Zalske regije
- (Dr. Enikő Kovács je dala ostavku na dužnost, umjesto nje treba se izabrati novi predsjednik Zalske regije)

Zadaci u prvom tromjesečju:

- rad na natjecanjima, obračuni
- izrada izvješća za 2019. godinu
- izrada Plana rada i Nacrta proračuna za 2020. godinu
- provedba državnih i regionalnih programa u prvom tromjesečju
- pripreme za sazivanje Skupštine

Zadaci u drugom tromjesečju:

- rješavanje kadrovskih pitanja
- rješavanje kadrovskih pitanja
- sazivanje Skupštine
- održavanje Kulturnog i gastronomskog dana
- provedba državnih i regionalnih programa

Zadaci u trećem tromjesečju:

- održavanje ljetnih kulturnih priredbi

Zadaci u četvrtom tromjesečju:

- pripreme i održavanje Državnog dana Hrvata
- prijedlozi za dodjelu odlikovanja
- adventski i božićni programi
- izvješće društva Croatica Kft.
- provjera uplata članarina i evidencije članova
- izrada izvješća

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor zasjeda prema svom planu rada, te kontinuirano obavlja kontrolne i savjetodavne aktivnosti.

Predsjednik Nadzornog odbora, a po potrebi i članovi pozivaju se na sjednice Predsjedništva i priredbe Saveza.

Sastav nadzornog odbora:

- Mišo Štandovar – predsjednik
- Martin Kubatov – član
- Robert Ronta – član

Disciplinski odbor:

Disciplinski odbor zasjeda prema svom planu rada. Najvažnija zadaća Disciplinskog odbora je kontrola plaćanja članarina i primjena instrumenta isključenja iz članstva.

Sastav Odbora:

- David Gregeš – predsjednik
- Marija Pilsits – članica
- Joso Šibalin – član

Gospodarski i finansijski zadaci Saveza

- izrada finansijskih izvješća za 2019. godinu, prijava natječaja nadležnom tijelu
- provedba finansijskog nadzora na licu mjesta
- pisanje i prijava natječaja za 2020. godinu
- vođenje računa i doznake
- štedljivo poslovanje
- izrada finansijskih izvješća za 2020. godinu
- svaodnevni kontakti s računovodstvenim servisom BM. KONTÓ

Partnerstva Saveza

Najvažniji strateški partner Saveza je Hrvatska državna samouprava.

Zadaci:

- zadaci i ciljevi na državnoj razini, koordinacija programa
- sudjelovanje na sjednicama tijela dviju organizacija
- zajedničko sudjelovanje u izgradnji mađarsko-hrvatskih međudržavnih odnosa
- organizacija zajedničkih programa

Najvažniji strateški partneri regionalnih organizacija Saveza su mjesne i županijske hrvatske samouprave te nevladine organizacije.

Zadaci:

- Regionalne organizacije u suradnji s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama i nevladinim organizacijama trebaju definirati najvažnije godišnje zadatke i županijske programe.

Redoviti kontakti i konzultacije s hrvatskim glasnogovornikom u Mađarskom parlamentu.

Savez preko hrvatskog diplomatskog zbora u Mađarskoj te samostalno održava korektno odnose s maticom.

Zadaci:

- sudjelovanje na manjinskim konferencijama koje organizira matica
- traženje finansijske potpore
- sudjelovanje u radu Mađarsko-hrvatskog mješovitog odbora za manjine

Savez uspostavlja i njeguje profesionalne veze sa zakladama, organizacijama i ministarstvima koja jamče njegovu funkcionalnost.

Zadaci:

- rad na natjecanjima i konzultacije

Aktivno sudjelovanje u radu Savjetodavnog tijela okruglog stola za ljudska prava.

**IZVJEŠĆE O RADU UDRUGE
„SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ“ ZA 2019. GODINU**

Analiza stanja

Udruga Savez Hrvata u Mađarskoj svoje aktivnosti tijekom lanske godine provodila je prema Planu rada, Nacrtu proračuna, ciljevima, zadaćama i zaključcima koji su prihvaćeni na Skupštini koja je održana 25. svibnja u Serdahelu.

Udruga je aktivnosti očuvanja baštine, materinskog jezika i kulture ostvarivala u šest ravnopravnih regija koje nastanjuju pripadnici hrvatske manjine.

Udruga svojim najvažnijim ciljem smatra promišljanja o narodnosnopolitičkoj strategiji u cilju dodatnog unapređenja uvjeta narodnosne kulture i daljnje izgradnje kulturne autonomije, sukladno aktualnim smjernicama narodnosne politike i zakonodavstva.

U 2019. godini istaknutu zadaću predstavljale su pripreme za održavanje mjesnih, županijskih i državnih narodnosnih izbora i njihova uspješna provedba.

Oslanjajući se na trideset godina iskustva, s obzirom na nove izazove Savez Hrvata u Mađarskoj utvrdio je sljedeće glavne ciljeve:

- Sudjelovanje u pripremi izbora za narodnosne samouprave 2019. godine i izboru kandidata, pri čemu se treba postići odgovarajuća razina organiziranosti.
- Jednako ozbiljno i brižno treba potaknuti što više hrvatskih birača u Mađarskoj da se upišu u registar hrvatskih birača.
- Godišnje Skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj trebaju se sazivati brižnije, kako bi na njima svoje mišljenje, stav i prijedloge mogao iznositi što veći broj registriranih članova i predstavnika Udruge.
- Uz pomoć stručnjaka treba se obaviti revizija i prilagodba važećeg statuta novim zakonskim propisima i uredbama.
- Uz pomoć medijskih i promidžbenih materijala u Republici Hrvatskoj i Mađarskoj treba se staviti snažniji naglasak na predstavljanje rada, ciljeva, nastojanja, zadaća i rezultata Saveza.
- Kroz osobne kontakte, dijalog i korištenje odgovarajućih komunikacijskih kanala trebaju se postići povećanje broja članova Saveza i veća disciplina pri plaćanju članarina.
- Osim praćenja natječaja u zemlji i matici s ciljem unapređenja i sigurnosti financijskog poslovanja te financiranja Saveza veća pozornost treba se posvetiti korištenju mogućnosti koje pružaju europski natječaji.
- Članovi Predsjedništva određivanjem konkretnih strateških ciljeva i zadatka, te izradom radnih programa trebaju jačati partnerske veze s regionalnim hrvatskim organizacijama, samoupravama, drugim narodnosnim nevladinim tijelima i maticom.
- Savez ubuduće treba koordinirati aktivnosti onih pojedinaca i zajednica, koje Hrvate u Mađarskoj potiču na očuvanje i jačanje identiteta, ostvarivanje narodnosnih prava, korištenje, unapređenje i razvoj materinskog jezika te očuvanje napredne baštine.

Ljudski kapaciteti Saveza

Rad izabranih upravljačkih tijela

Predsjedništvo

Aktivnosti planiranja, organizacije i operativne provedbe sukladno Statutu ostvaruje sedmeročlano predsjedništvo.

Predsjedništvo funkcionira u sljedećem sastavu:

- Joso Ostrogonac – predsjednik
- Arnold Barić – potpredsjednik
- Marijana Balatinac
Dr. Al-Emadné – predsjednica Baranjske regije
- Józsefné Markovics – predsjednica Bačko-kiškunske regije
- Jozo Solga – predsjednik Podravske regije
- Edit Horváth Paukovitsné – predsjednica Gradišćanske regije
- Eva Ispanović – predsjednica Regije Budimpešte i Peštanske županije
- Dr. Enikő Kovács – predsjednica Zalske regije

Predsjedništvo je kroz godinu održalo sedam sjednica. Prema pozitivnoj tradiciji svaka sjednica održana je u drugoj regiji, i to na sljedećim lokacijama, uz koje navodimo točan datum održavanja, dnevni red i razmotrene teme:

Kozármisleny, 28. veljače 2019. – Gradsko poglavarstvo

1. Sažetak poslovanja i aktivnosti u protekloj godini.
2. Mjesto i vrijeme održavanja godišnje Skupštine te Državnog gastronomskog i kulturnog dana.
3. Rasprava o novinarskom kodeksu.
4. Rasprava o zadaćama u vezi s izborima za narodnosne samouprave.
5. Konzultacije s Vinkom Hergovićem, predsjednikom Udruge gradišćanskih Hrvata o postavljanju zajedničke izborne liste.
6. Odluka o prodaji i nabavi službenog vozila Saveza.

Serdahel, 18. travnja 2019. – Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod Stipan Blažetin

1. Rasprava o poslovno-financijskom izvješću za 2018. koje će se podastrijeti Skupštini, te rasprava o izvješću o radu, rasprava i prihvaćanje plana rada za 2019. godinu.
2. Sazivanje Skupštine, rasprava o programu Državnog gastronomskog i kulturnog dana.
3. Rasprava o pripremama za izbore.

Vancaga, 3. svibnja 2019. – Osnovna škola Vancaga

1. Izbori u jesen, podjela mandata.
2. Programi i priredbe prema planu rada.

Budimpešta, 6. kolovoza 2019. – Sjedište HDS-a

1. Izbori u jesen.
2. Konzultacije s Udrugom gradišćanskih Hrvata o postavljanju zajedničke liste

Baja, 23. kolovoza 2019. – Hotel „Duna“

1. Izbori u jesen – utvrđivanje izborne liste.
2. Konzultacije s Udrugom gradišćanskih Hrvata o postavljanju zajedničke liste.

Kozármisleny, 3. rujna 2019. – Gradsko poglavarstvo

1. Finalizacija državne izborne liste.

Mohač, 25. listopada 2019.– Šokačka čitaonica

1. Iskustva proteklih izbora.
2. Prijedlog o strukturi HDS-a.
3. Programi Državnog dana Hrvata.
4. Prihvaćanje nominacija za dodjelu odlikovanja na Državnom danu Hrvata.
5. Priredbe na kraju godine, potpore.

Na sjednicama Predsjedništva sudjelovali su predsjednik HDS-a Ivan Guban u svojstvu stalnog promatrača, predsjednik Nadzornog odbora Mišo Štandovar, te – nakon što je izabran na Skupštini – predsjednik Disciplinskog odbora David Gregeš. Parlamentarni glasnogovornik Jozo Solga u konzultacijama je sudjelovao u svojstvu predsjednika Podravske regije. Pozvani su i hrvatski mediji. Na sastancima su vođeni zapisnici. Na temelju odluka učinjena su rješenja (35 rješenja/godina).

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je tijekom protekle godine zasjedao prema utvrđenoj dinamici.

Članovi nadzornog odbora redovito su kontrolirali računovodstvo, financijske obračune i dokumente Saveza. Članovi Nadzornog odbora o svojim zaključcima redovito su izvještavali Predsjedništvo. Izvješće o radu Nadzornog odbora podnio je predsjednik NO na godišnjoj Skupštini.

Predsjednik Saveza i predstavnik računovodstvenog servisa redovito se pozivaju na sjednice Nadzornog odbora.

Sastav nadzornog odbora:

- Mišo Štandovar – predsjednik
- Martin Kubatov – član
- Robert Ronta – član

O sjednicama Nadzornog odbora vođeni su ažurni i ovjereni zapisnici, a done-sene odluke sažete su u pojedinim točkama.

Disciplinski odbor

Sukladno novom Statutu na Skupštini koja je održana 25. svibnja 2019. izabrani su članovi Disciplinskog odbora.

Sastav Odbora:

- David Gregeš – predsjednik
- Marija Pilsits – članica
- Joso Šibalin – član

Skupština

Godišnja Skupština održana je 25. svibnja 2019. u Serdahelu u prostorijama Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“. Na Skupštini su sudjelovali generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat, počasni konzul Republike Hrvatske Dr. Attila Koósz i načelnik Serdahela István Tisler, koji su održali pozdravne govore.

Skupština je prihvatila izvješće o radu Saveza za 2018. godinu, Financijsko izvješće, Izvješće o obavljanju aktivnosti za javno dobro, Plan rada za 2019. godinu, Financijski plan za 2019. godinu, a prihvaćene su i izmjene Statuta te donesene odluke o kadrovskim pitanjima.

Razmotreno je i s izmjenama prihvaćeno izvješće Predsjedništva o izborima za manjinske samouprave 2019. godine.

Svi članovi Saveza izvješćeni su o sazivanju Skupštine putem pisma ili elektroničke pošte; dostavljene obavijesti sadržale su dnevni red, mjesto i vrijeme održavanja te proceduru odlučivanja u slučaju nepostizanja potrebnog kvoruma. Članstvu su dostavljeni i dokumenti koji su razmatrani na Skupštini.

Poziv i dokumenti pojedinačno su objavljeni u Hrvatskom glasniku i na mrežnoj stranici Saveza.

Skupština je donijela 7 odluka, koje su članovi prihvatili jednoglasno.

Pravnu podlogu za održavanje Skupštine omogućio je odvjetnik Dr. Kolos Harci-Kovács.

Predsjedničke dužnosti

Predsjednik Saveza Joso Ostrogonac predsjedničke dužnosti obavljao je prema Statutu, zastupajući interese Saveza na raznim forumima, sastancima, konferencijama i kulturnim priredbama. Uspostavio je i održavao razgranate veze s najvišim političkim rukovoditeljima Mađarske i Republike Hrvatske, parlamentarnim glasnogovornikom Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskom državnim samoupravom, županijama i mjesnim samoupravama, partnerskim institucijama, narodnosnim organizacijama i medijima.

O predsjedničkim aktivnostima izrađena je posebna tablica koja se nalazi u prilogu izvješća. U odsutnosti predsjednika Savez je samostalno zastupao Arnold Barić.

Članstvo

Broj članova Saveza već godinama kreće se oko 300-350. Raduje činjenica da je tijekom godine više mladih izrazilo namjeru pristupanja Savezu. Nažalost, istodobno je preminulo više starijih članova.

Disciplina plaćanja članarina je promjenljiva, premda su svi članovi tijekom prošle godine dobili dopis s uplatnicom.

Predsjedništvo 2019. nije koristilo pravo isključenja članova.

Financijsko stanje i poslovanje Saveza

Financijsku podlogu poslovanja Saveza predstavljali su natječaji i uplate članarina.

Sukladno nacrtu proračuna za 2019. godinu primljeni iznosi pokrivali su troškove sazivanja državne Skupštine, sjednica Predsjedništva i Nadzornog odbora te drugih sastanaka. U okviru provedbe državnih i regionalnih programa omogućili smo nastupe kvalitetnih umjetnika, pokrili njihove putne troškove, riješili prijevoz mnogobrojne publike iz drugih dijelova zemlje i pokrili troškove skromnog dočeka gostiju.

Dobivenu potporu koristili smo za nabavu uredskog materijala, pokrivanje administrativnih, bankovnih, poštanskih, telefonskih i telekomunikacijskih troškova, održavanje službenog vozila i kadrovske troškove.

Natječaji su izrađeni ažurno i u utvrđenom roku, prema propisima. Prihod od članarina diferencirano je korišten za financiranje programa i priredbi regionalnih organizacija.

Precizne i zakonite računovodstvene usluge Savezu je pružao računovodstveni servis BM-KONTÓ iz Baje.

Poslovna banka Saveza: ERSTE BANK HUNGARY ZRT., broj bankovnog računa:

11600006 – 00000000 – 78612358

Prikaz realizacije planiranog proračuna sadrži Financijsko izvješće.

Aktivnosti Saveza za javno dobro

Prema mađarskim zakonima organizacijama koje obavljaju aktivnosti za javno dobro smatraju se one nevladine organizacije koje su registrirane u Mađarskoj, a prema statutu obavljaju javne zadatke i aktivnosti za javno dobro, raspolažu resursima za zadovoljavanje pojedinačnih i društvenih potreba te odgovarajućom, dokazivom društvenom potporom.

Savez kao nevladina organizacija udovoljava zakonskim kriterijima za obavljanje aktivnosti za javno dobro koje su definirane Statutom.

O aktivnostima za javno dobro izrađeno je posebno izvješće koje je deponirano.

NAJVAŽNIJI DOGAĐAJI, PROGRAMI I PRIREDBE 2019. GODINE

Provedba, rezultati i iskustva izbora za narodnosne samouprave

Predsjedništvo je već krajem 2018., početkom 2019. redovito razmatralo zadatke u vezi s izborima za manjinske samouprave 2019. godine. Tijekom toga definirana su i Skupštini predočena načela i kriteriji postavljanja kandidata. Nakon dulje rasprave Skupština je velikom većinom glasova izglasala sljedeće zaključke:

- Postavljanje mjesnih, županijskih i državnih kandidata predstavlja zadaću i odgovornost Predsjedništva.
- Kandidati moraju biti osobe koje su priznate u svom okruženju, moralno su besprijekorne, dokazale su se u svom poslu, cijenjene su članice hrvatske zajednice u Mađarskoj i govore materinski jezik.
- Voditelji institucija HDS-a ne smiju biti na državnoj listi kandidata.
- Rukovoditelji Hrvatske državne samouprave te suradnici, novinari i urednici medija ne smiju biti na županijskim listama i državnoj listi.
- Savez treba postaviti kandidate u svih šest regija i Budimpešti.
- Savez treba postaviti kandidate i u naseljima s manjom hrvatskom zajednicom, npr.: Dunaújváros, Dombóvár, Segedin, Stolni Biograd.
- Predsjedništvo treba učiniti sve u interesu sastavljanja jedinstvene državne liste, pa se i pregovori s drugim većim nevladinim organizacijama trebaju voditi u tom smislu.
- O imenima kandidata i redoslijedu na listi odlučuje Predsjedništvo.
- Predsjedništvo treba učiniti sve da kandidati budu članovi Saveza, a oni koji još to nisu da uplate članarinu.
- U pripremnoj fazi Predsjedništvo učinkovitom promidžbom treba postići da se u registar hrvatskih birača upiše što veći broj građana.
- Birači koji su upisani u registar hrvatskih birača trebaju dobiti valjane obavijesti o načinu i tijeku glasanja, dok kandidate trebaju upoznati pravovremeno.
- Predsjedništvo treba koristiti pravo predlaganja buduće strukture Hrvatske državne samouprave, s tim da prijedlog treba potvrditi Skupština.
- Predsjedništvo treba dati kadrovske preporuke (predsjednik, potpredsjednik, predsjednici odbora i savjetnici).

Predsjedništvo je čekalo do zadnjeg trenutka nadajući se postavljanju zajedničke državne liste. Na sjednici održanoj 23. kolovoza 2019. prihvaćeno je kompromisno rješenje, pa su mandati izborne liste podijeljeni na sljedeći način: Baranja - 8 kandidata, Bačka - 4 kandidata, Budimpešta, Peštanska županija - 2 kandidata, Podravina - 7 kandidata, Gradišće - 7 kandidata, Zala - 3 kandidata.

U međuvremenu se ispostavilo da će se na izborima iz Gradišća kandidirati i Udruga Hrvati-Horvátok te Udruga Čakavska katedra - Šopron. Svoje kandidate postavili su u prvom redu u Željeznoj županiji, Jursko-šopronskoj županiji i Županiji Zala, u pojedinim naseljima i na državnoj razini.

Uslijed toga gradišćanski kandidati – osim njih nekoliko – odrekli su se mjesta na Savezovoj listi i nisu izašli na izbore.

Na lokalnoj razini kandidate su postavili i Hrvatsko-mađarsko društvo prijateljstva, Kulturno društvo „András Dugonics“ i Udruga gradišćanskih Hrvata.

Time je nastala nova situacija.

Na sjednici koja je održana 3. rujna Predsjedništvo je, razmatrajući moguće izborne rezultate, sastavilo novu državnu izbornu listu. Pri tomu visoka su mjesta na novoj izbornoj listi zauzeli novi kandidati, koji su svojom reputacijom, radom i predizbornim aktivnostima Savezu zaslužio donijeli više glasova.

Ta odluka smetala je pojedinim kandidatima koji su potisnuti, što je prouzročilo sukobe.

Nakon izbora Predsjedništvo je provelo detaljnu analizu postignutih rezultata i odredilo daljnje zadatke.

Državni gastronomski i kulturni dan

U vrijeme održavanja skupštine, 25. svibnja 2019. u Serdahelu je održan i Državni gastronomski i kulturni dan. Prema ustaljenoj tradiciji pojedine regije predstavile su svoje gastronomsko umijeće i specijalitete.

Pod šatorom u zelenoj zoni oko Dvorca Fedák nastupili su ženski folklorni pjevački zbor „Petripske ružice“ i tamburaški sastav „Toboš“ iz Velike Kaniže.

Državni dan Hrvata

Ovogodišnji Državni dan Hrvata u suorganizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata održan je 16. studenog 2019. u Pečuhu.

Glavni pokrovitelji priredbe bili su Kolinda Grabar Kitarović, predsjednica Republike Hrvatske i predsjednik Mađarske János Áder.

Priredbi su nazočili državni tajnik Miklós Soltész, potpredsjednik Mađarskog parlamenta István Jakab, ministar vanjskih poslova Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman i Klára Nyirati, gradonačelnica Baje, koji su pozdravili sudionike i goste. Među uglednim gostima nalazili su se i predstavnici hrvatskog diplomatskog zbora u Mađarskoj, čelnici Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske te čelnici hrvatskih udruga iz Subotice.

Svetu misu u bajskoj crkvi svetog Antuna Padovanskog prema programu predvodio je nadbiskup mons. Tomo Vukšić, nakon koje je uslijedio svečani program u bajskoj Kazališnoj dvorani, pred skoro tisuću gledatelja.

Poznati KUD-ovi, glazbenici i pjevači u programu pod naslovom „Ljudi nizine“ predstavili su običaje, pjesme i plesove ovdašnjih bunjevačkih, rackih i šokačkih Hrvata.

Ugledne goste i publiku koja se okupila iz svih dijelova zemlje pozdravili su predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, koji su dodijelili priznanja.

Priznanje Saveza dobili su:

- Santovački crkveni zbor
- Umočki tamburaški sastav „Kajkavci“
- Teodora Išpanović, voditeljica Hrvatske izvorne folklorne skupine

Hrvatski glasnik Državnom danu Hrvata posvetio je poseban broj, u kojem je predstavljena kulturna baština i povijest Hrvata Bačko-kiškunske županije.

Priredbe i programi kojima je Savez pružio moralnu i financijsku podršku

Regionalne organizacije tijekom godine svoje tradicijske priredbe održavaju se uz skromnu financijsku podršku Saveza.

Regionalne organizacije do izvora financiranja dolazile su i samostalno, prvenstveno kroz uspješne natječaje te suradnju s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama.

Financijska potpora pružena je na sljedećim područjima:

- hrvatski balovi i prela (honorari glazbenih sastava i tombole)
- dječje priredbe i natjecanja iz hrvatskog jezika
- nastupi KUD-ova
- izleti i studijska putovanja
- znanstveni skupovi
- mjesne priredbe i organizacijski zadaci
- najamnine
- tiskarski troškovi, plakati i pozivnice
- jubilarni i popratni programi
- koncerti, mjesni hrvatski dani, dani sela
- hodočašća, mise i duhovne priredbe
- putni troškovi

Javnopolitičke aktivnosti Saveza

Aktivnosti Saveza kao nevladine organizacije sve više dobivaju na važnosti. Savez dobiva sve veću važnost u javnopolitičkom i društvenom životu, a obavljanjem javnih, kulturnih i strukovnih zadaća štiti i zastupa prava te kolektivne i individualne interese hrvatske narodnosti.

Područja javnopolitičkog rada:

- Predsjednik Saveza zajedno s parlamentarnim glasnogovornikom Hrvata i Mađarskoj i predsjednikom HDS-a sudjeluje u radu **Mađarsko-hrvatskog mješovitog odbora za manjine**, čija je zadaća praćenje provedbe Sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Mađarske o zaštiti Mađarske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Republici Mađarskoj koji je potpisan 4. travnja 1995. u Osijeku. Na sjednici koja je održana u Zagrebu 12. prosinca 2019. Odbor je razmotrio i zaveo u zapisnik preporuke o općim pitanjima, obrazovanju, kulturi i informiranju. Supredsjedatelji i članovi Odbora u vezi svih pitanja tražili su očitovanje i preporuke predstavnika Hrvata u Mađarskoj.
- Savez je aktivno sudjelovao u radu **Tematske skupine za narodnosna pitanja**. Tematska skupina je na svojim sjednicama tijekom lanske godine razmotrila promjene u području manjinske politike, fazu priprema za predstojeće izmjene Zakona o narodnostima, korištenje potpora za narodnosti tijekom 2019. godine, ulogu i zadaće narodnosnih nevladinih organizacija u vezi s izborima za narodnosne samouprave te predloženi novi sustav subvencioniranja narodnosti po principu pojedinih zadaća.
- Predsjednik Saveza i parlamentarni glasnogovornik 29. studenog 2019. u Pilisszentkeresztu sudjelovali su na konferenciji Saveza Slovaka u Mađarskoj, gdje su održali prezentaciju o iskustvima izbora za narodnosne samouprave te pravnoj podlozi rada narodnosnih samouprava i nevladinih organizacija.

PARTNERSTVA SAVEZA

Najvažniji strateški partner Saveza je **Hrvatska državna samouprava**. Kvalitetnu suradnju dviju organizacija omogućuju redovite konzultacije, dijalog i koordinacija zajedničkih programa. Članovi Predsjedništva ujedno su i članovi Skupštine HDS-a, što olakšava zajedničko razmišljanje i kontakte.

Savez održava kvalitetne odnose s **parlamentarnim glasnogovornikom Hrvata u Mađarskoj**, koji redovito sudjeluje na priredbama i sjednicama Saveza. Glasnogovornik Jozo Solga dobro poznaje uspjehe, brige i probleme Udruge, budući da je kao predsjednik Podravinske regije već više desetljeća član Državnog predsjedništva.

Savez je zajedno s HDS-om proporcionalni suvlasnik **Medijskog centra i izdavačke kuće Croatica d.o.o.**

Predsjedništvo redovito pribavlja informacije o poslovanju i aktivnostima Croaticae. U radu Nadzornog odbora Croaticae u ime Saveza sudjeluju Robert Ronta i Martin Kubatov.

Regionalne organizacije Saveza održavaju kvalitetne radne odnose s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama. O uspjehu suradnje svjedoče brojni zajednički programi za očuvanje baštine, kulturne priredbe i aktivnosti s ciljem njegovanja materinskog jezika.

Predsjednik Saveza i regionalni predsjednici redovito informiraju hrvatske medije o organiziranim programima i aktualnim zadaćama. Na regionalnim priredbama i programima redovito sudjeluju novinari **Hrvatskog glasnika, Radio Croaticae** te hrvatskih redakcije **Mađarskog radija i televizije**, koji objektivno izvješćuju javnost o događanjima.

Kontakte s maticom Savez održava preko **hrvatskog diplomatskog zbora u Mađarskoj** i samostalno.

Veleposlanik Mladen Andrić i suradnici Veleposlanstva RH redovito posjećuju priredbe Saveza, nastojeći posjećivati i najmanja mjesta u kojima žive Hrvati. Predsjednik Saveza ili zastupnici Saveza redovito sudjeluju u priredbama koje organizira Veleposlanstvo RH u Mađarskoj.

U narodnosnom životu triju županija, Baranjske županije, Šomođske županije i Bačko-kiškunske županije aktivno sudjeluje i **Generalni konzulat RH u Pečuhu**.

Veleposlanstvo i Generalni konzulat redovito pozivaju čelnike Saveza na konzultacije, dogovore i priredbe.

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ FINANCIJSKO IZVJEŠĆE, 2019. GODINA

PRIHODI:

STAVKE PRIHODA	IZNOS u forintama	NAPOMENA
Ostatak iz proračuna 2018. godine	2 056 689	
Natječaji		
Natječaj Nemz.-Cisz-19-0136, projekt za operativni rad	4 940 000	Fond „Gábor Bethlen“ Datum obračuna: 30. 01. 2020.
Natječaj Nemz-Kul-19-1107, projekt održavanja kulturne priredbe: „Markovo“, Vancaga ... 05. 2019.g.	220 000	Fond „Gábor Bethlen“ Datum obračuna: 30. 01. 2020.
Natječaj Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH Državni dan Hrvata, Baja	438 272	Datum obračuna: 15. 05. 2020.
Ostali prihodi		
Potpora Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Državni dan Hrvata	300 000	Datum obračuna: 20. 11. 2019.
Članarina	880 600	Uplate pojedinaca, udruga i narodnosnih samouprava
Prodaja vozila	200 000	
Pričuva	15.000 000	
Prihodi ukupno	24 035 561	

IZDACI:

STAVKE IZDATAKA	IZNOS u forintama	NAPOMENA
Honorari		
Predsjednički godišnji honorar	413 772	bruto iznos
Pravničke usluge	220 000	zastupanje na sjednicama, novi Statut itd.
Računovodstveni troškovi	360 000	
Novčana priznanja na Danu Hrvata	150 000	3x50 000 ft, neto iznos
Ažuriranje mrežne stranice	80 000	
Nabava veće vrijednosti		
Službeno vozilo	1 600 000	
Uredski troškovi		
Telefonski troškovi	161 133	
Poštanski troškovi	97 855	
Uredski troškovi	64 201	
Bankovni troškovi	126 926	
Tiskarski troškovi	200,000	
Troškovi službenog vozila		
Osiguranje	250 691	
Tehnički izdaci	381 956	servis, zimske gume, popravci itd.
Godišnja cestarina	42 980	
Troškovi goriva		
Gorivo za službeno vozilo	654 974	
Putni troškovi	337 407	
Prijevozni troškovi	1 778 900	autobusi
Teretni prijevoz	63 590	
Troškovi priredbi		
Državne, regionalne i mjesne priredbe	1 397 317	Dan Hrvata, Gastronomski dan, sazivanje Skupštine, najam, pozornice, prehrana, piće, potpore, plakete, cvijeće itd.
Izdaci ukupno	8 381 702	

BILANCA BLAGAJNE : 194 116
BILANCA BANKOVNOG RAČUNA: 15 459 743
ZAVRŠNI RAČUN: 15 653 859

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ PLAN PRORAČUNA ZA 2020. GODINU

PRIHODI:

STAVKE PRIHODA	IZNOS (FT)
Natječaji	
Natječaj za operativne troškove (Nemz-Cisz-20-0206.)	4 850 000
Natječaj za priredbu – 30. obljetnica Saveza Hrvata	Povučeno!
Natječaj matica	600 000
Drugi izvori:	
Članarina	1 000 00
Prijenos iz 2019. godine	653 859
Pričuva	15 000 000
Ukupno	22 103 859

IZDACI:

STAVKE IZDATAKA	IZNOS (FT)
Troškovi službenog vozila	
• gorivo	600 000
• osiguranje	200 000
• tehnički troškovi	150 000
• godišnja naplata cestarine	43 000
Putni troškovi (autobusni prijevoz, automobili, teretni prijevoz)	1 500 000
Administrativni troškovi:	
• telefonski troškovi	160 000
• uredski troškovi	200 000
• poštanski troškovi	100 000
• ažuriranje mrežne stranice, internet, pohrana	80 000
• tiskarski troškovi	200 000
• bankovni računi	180 000
Osobni izdaci, honorari	
• honorar predsjednika	413 772
• računovodstveni troškovi	360 000
• honorar pravika	200 000
• nagrade na Državnom danu Hrvata	150 000
Sastanci, vijećanja (kava, pecivo, domjenak itd.)	150 000
Državne priredbe (Državni dan Hrvata, Gastronomski dan)	1 100 000
Regionalne priredbe	1 317 087

IZDACI UKUPNO: 7 103 859
PRIČUVA: 15 000 000

MAGYARORSZÁGI HORVÁTOK SZÖVETSÉGÉNEK 2019. ÉVI KÖZHASZNÚSÁGI MELLÉKLETE

1. Közhasznú szervezet azonosító adatai		
név:	Magyarországi Horvátok Szövetsége	
székhely:	1065 Budapest, Nagymező utca 49.	
bejegyző határozat száma:	Pk. 64579/1990	
nyilvántartási szám:	3137 /01-02-0003137	
képviselő neve:	Osztrogonácz József	
2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása		
Hagyományápoló tevékenység, kulturális programok rendezése, anyanyelv megőrzése és ápolása, nemzetiségi tudat erősítése, érdekképviselet.		
3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként) közhasznú tevékenység megnevezése:		
közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely:	Nemzetiségi társadalmi feladatok teljesítése.	
a közhasznú tevékenység célcsoportja:	Magyarországon élő horvát nemzetiség.	
a közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:	1000	
a közhasznú tevékenység főbb eredményei:	Kulturális programok magas látogatottsága, célcsoport összefogása a feladatok elvégzése során	
4. Közhasznú tevékenység érdekében felhasznált vagyon kimutatása		
Felhasznált vagyonelem megnevezése	Vagyonelem értéke	Felhasználás célja
Croatia Nonprofit Kft. tulajdon rész	100 e Ft	Adminisztratív központként való működtetés
5. Cél szerinti juttatások kimutatása		
Cél szerinti juttatás megnevezése	Előző év	Tárgyév
6. Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatás		
Tisztség	Előző év (1)	Tárgyév (2)
Elnök	348	350
A. Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatás összesen:	348	350
7. Közhasznú jogállás megállapításához szükséges mutatók		
Alapadatok	Előző év (1)	Tárgyév (2)
B. Éves összes bevétel	6138	6979
ebből:		
C. a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény alapján átutalt összeg		
D. közszolgáltatási bevétel		
E. normatív támogatás		
F. az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás		
G. Korrigált bevétel [B-(C+D+E+F)]	6138	6979
H. Összes ráfordítás (kiadás)	5724	7184
I. ebből személyi jellegű ráfordítás	910	791
J. Közhasznú tevékenység ráfordításai	5724	7184
K. Adózott eredmény	414	-205
L. A szervezet munkájában közreműködő közérdekű önkéntes tevékenységet végző személyek száma (a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvénynek megfelelően)	12	12
Erőforrás-ellátottság mutatói	Mutató teljesítése	
Ectv. 32. § (4) a) [(B1+B2)/2>1 000 000 Ft]	Igen	Nem
Ectv. 32. § (4) b) [K1+K2≥0]	Igen	Nem
Ectv. 32. § (4) c) [(I1+I2-A1-A2)/(H1+H2)≥0,25]	Igen	Nem
Társadalmi támogatottság mutatói	Mutató teljesítése	
Ectv. 32. § (5) a) [(C1+C2)/(G1+G2)≥0,02]	Igen	Nem
Ectv. 32. § (5) b) [(J1+J2)/(H1+H2)≥0,5]	Igen	Nem
Ectv. 32. § (5) c) [(L1+L2)/2≥10 fő]	Igen	Nem

S Nikolettom Gáti razgovaramo i o Reviji najlipših Hrvatic u narodnoj nošnji

„Želim ostati u koljnofskom vrtiću i još bolje naučiti hrvatski jezik“

Skoro misec i pol mine, kako smo pisali od toga, kako je Undanka Nikolett Gáti bila naticateljica iz Ugarske na nedavnoj virtualnoj Reviji najlipših Hrvatic u narodnoj nošnji van Hrvatske. 7. izbor lipotic po pozivu Udruge Stećak i Hrvatske matice iseljenika i zavolj pandemijske pogibeli priredjen je online, i ovako su poslale naticateljice i svoj video-prilog i slike u vlašćoj narodnoj nošnji za naticanje. Iako je naša Gradišćanska Hrvatica po online-glasovanju postala druga, po ocjeni stručnoga žirija nije zašla do nagrađenih mjest. Uz ostalo i za to smo razgovarale s mladom Undankom, koljnofskom odgojiteljicom.

Razgovarala: Timea Horvat

|| Čudami su za te dali glas i za tvoju undansku nošnju zaručnje na internetskom glasovanju, no to ti nije pomoglo pri naticanju. Si razočarana?

– Zapravo nisam razočarana, jer zato sam se javila da se predstavim kot Gradišćanka; otkud sam došla, gdje živim, čim se bavim i kakvu nošnju imamo, koju su nosile naše žene prije. Svoj cilj sam svakako stigla jer više od tisuću ljudi je pogledalo moj video i slike.

|| Otkud je došla ideja da se javiš na ovo naticanje, ali si sudjelovala i prije na sličnom naticanju?

– U Harkanju sam bila prije nekoliko godina u istoj nošnji na sličnom natjecanju i ideja je došla u svibnju, kad me potražila Snježana Jurišić sa strane organizatora HMI-a, pa me pitala, je li bi imala volju sudjelovati na ovom natjecanju. Nisam se htjela javiti kad sam imala državni ispit i još puno toga za naučiti. Onda sam zvala našeg voditelja KUD-a Veseli Gradišćanci, Štefana Kolosara, a on mi je dao podršku i onda sam se predomisli i pristala. A i mama i Sabina Balogh, naša voditeljica Ženske vokalne skupine Biseri, stale su pored mene.

|| Koliko je trajalo dok su o Tebi slike i video-snimku napravili?

– Jedne subote poslijepodne smo sve to napravili. Slike fotografkinja Dóra Bella, a video je snimila moja prijateljica Judit s mobitelom, a uredio ga je moj dečko. Fotografkinja jako voli slikati folklorne momente i narodne nošnje, kad je zapravo i ona folklorašica. Naša zadaća je bila predstaviti mjesto gdje živim s podacima zajedno i dati odgovor, otkud su došli na ove krajeve naši pretci.

|| Na video-snimki govoriš na hrvatskom književnom jeziku, zašto ne na našem lipom gradišćanskom?

– Od 5. razreda osnovne škole smo učili književni hrvatski jezik, a u gimnaziji privatno sam učila hrvatski jezik s profesorom dr. Mijom Karagićem. Maturu i jezični ispit sam morala položiti na književnom jeziku, a stipendistica sam bila šopronskoga fa-

FOTO: DÓRA BELLA

kulteta s Erasmusom, pola godine u Zadru. Na žalost, doma rijetko govorimo hrvatski, a kad baka i ja razgovaramo, ponekad ju moram pitati ča je rekla, jer ju ne razumijem. Trenutno radim u dvojezičnom vrtiću u Koljnofu, gdje imam priliku koristiti svoj hrvatski. U KUD-u kada imamo probe, sve ide na mađarskom jeziku zbog razloga, što u našim redovima puno ima mađarskih plesača i pjevačica.

|| Kako su ti se vidle druge kandidatkinje na naticanju i da li ste međusobno povezane, jeste li se upoznale?

– Ivana Glavić koja je dobila prvo mjesto, njezina nošnja i mjesto otkud dolazi, jako su mi se sviđale, a i Kristina iz Australije. Uglavnom sve djevojke su bile prekrasne, ali ne, nismo stupile u kontakt. Kad smo bile lani u Zadru na Školi folklor, Kristina mi je bila cimerica, tako sam nju jedino od prije znala.

|| Imate jaki bogati kulturni zitak u Undi, početo od tamburašev, ŽVS Biseri i tančošev. Što ti je draže, tamburati, tancati ali jačiti?

– Teško je to pitanje. Stvarno jako volim plesati, svirati i pjevati. Već od malih nogu plešem, i kada sam imala 13-14 godina, počela sam plesati s odraslima i svirati na bisernici. Naša ženska vokalna skupina osnovana je prije deset godina od plesačica i sviračica, i danas ne znam, ne mogu birati, što više volim pjevanje, svirku, ili ples.

|| Danas si peljačica dičje grupe Viverica, znam da je tribi volju napraviti dicit da zavolu hrvatski folklor, ali za par ljet, što će nam vriditi folklor prez znanja hrvatskoga jezika?

– Imaš pravo, jer u našim familijama sve manje se govori hrvatski jezik. Djeca dođu na folklor s nultim znanjem hrvatskoga jezika. Iako razumu jezik, ne odgovaraju po hrvatski. U Undi kad imamo probu, brzo nauče pjevanje i ples, ali ne znaju što pjevaju, pa im moram prevesti.

|| Koji su tvoji plani za budućnost?

– Želim ostati u koljnofskom vrtiću i još bolje naučiti hrvatski jezik. Ovdje se jako dobro osjećam među kolegicama, djeca i roditelji su sjajni i moj prijatelj je također iz Koljnofa.

Novo Selo danas i sutra

Iza Lukovišća u šumi ili iza šume. Kako se uzme. Uski put vodi do njega, koji se dalje kroz selo nastavlja prema Potonji. Novo Selo, bajkoviti dravski kraj, na rubu Šomođske županije. Jedno od osam hrvatskih sela na hrpi. Koja su odvajale i danas odvajaju duge i zaobilazne ceste, kotarske i županijske granice.

Čekaju me zastupnici Hrvatske samouprave, predsjednik Béla Szilágyi, Pál Kovacs i Krisztina Greguricz. S njima je i načelnik Novog Sela Zoltán Varga. Njihova je suradnja primjerna. Kako i ne bi bila, svi su Hrvati i svi imaju isti cilj: pomoći svom selu. I danas je ovo naselje s 251 stanovnika hrvatsko, oko 80% žitelja su Hrvati. Zoltán Varga je načelnik u trećem mandatu. Načelnik i četveročlano zastupničko tijelo brine se o selu. Sve više je useljenika (iz Darányi), ima dosta male djece, velike obitelji kupuju nekretnine u Novom Selu po vrlo povoljnim cijenama. Ima i nekoliko stranaca koji su kupili kuće za odmor.

Sjedimo u velikoj dvorani mjesnog doma kulture, u zgradi u kojoj se nalazi i načelnički ured. „Predali smo natječaj za unutarnju obnovu ove prostorije“, rekao mi je načelnik. Žele je obojiti, promijeniti rasvjetna tijela, i sve što se još može... Prozore su promijenili prije par godina. „Godišnje živimo od proračuna koji je oko 12 milijuna forinti. Ali pomažemo stanovništvu. Učenicima omogućujemo besplatan prijevoz, besplatan je odvoz smeća, dom kulture izdajemo lokalnom stanovništvu bez naknade (za svadbe, obiteljska slavlja...). Brinemo se o javnim površinama oko crkve i održavamo groblje. Stanovništvo ne terete nikakvi porezi. Ima nekoliko poljoprivrednika, dva-tri, koji se bave poljoprivredom obrađujući preko 100 hektara, od njih je jedan Hrvat. Većina stanovnika je zemlju dala u najam“.

Ima dosta umirovljenika i dosta djece, radno sposobnog stanovništva nešto manje. Prilike za posao u samom selu i okolici je malo. Ali je teško naći ljude bez posla, svi imaju posao, teško je

Zastupnici Hrvatske samouprave, predsjednik Béla Szilágyi, Pál Kovacs i Krisztina Greguricz

Načelnik Novog Sela Zoltán Varga

naći ljude za sezonske poslove. Ali ima nezaposlenih žena srednje dobi. Trenutno u selu ima osmero djece dobi do šest godina, četrdesetak osnovnoškolaca i šest srednjoškolaca. Studenata nema. Samouprava pomaže sve učenike i djecu vrtičke dobi. Vrijeme pandemije donijelo je nove zadatke. Ima i siromašnih obitelji, kojima su se trebale kupovati najosnovnije namirnice. Besplatan Internet omogućen je u mjesnoj knjižnici, koja radi dva dana u tjednu. To je nedavno obnovljeno zdanje koje krasi seosku glavnu ulicu. U posljednje dvije godine obnovili su i asfalt prema groblju,

u Ulici Petőfi. U upravnom smislu selo je u zajedničkom bilježništvu sa sjedištem u Darányu.

U 2019. godini iz „Programa mađarsko selo“ (Magyar Falu Program), seoska samouprava dobila je potporu na tri natječaja. Za kupovinu automobila za komunalnu službu 14 999 340 ft, za izmjenu vanjske stolarije na seoskom domu kulture 2 176 630 ft, za kupovinu mehanizacije za održavanje javnih površina 7 327 900 ft.

I ove su godine u istom programu predali četiri natječaja, za spomenutu unutarnju obnovu dvorane doma kulture, izgradnju dječjeg igrališta, nabavu većeg traktora, kupovinu kosilica ...

Sve veće priredbe u selu organiziraju s Hrvatskom samoupravom. Dan sela, Dan majki, program za svetog Nikolu, Božićni program, izlete, hodočašća.

„Dragi Bog će reći što je budućnost sela“, rekao mi je načelnik, strahujući od novoga vala pandemije koronavirusa. I proslavu svete Janje su morali odgoditi, a ne sjećaju se kada je bilo da nije održano „proštenje“. Na misama nas je sve manje i manje...

Predsjednik Hrvatske samouprave Novog Sela Béla Szilágyi rekao mi je kako je Hrvatska samouprava dobila obavijest od nadležnog državnog tajništva o dobivenoj potpori. Naime, preko fonda „Gábor Bethlen“ osigurana joj je potpora u kategoriji „pojedinačnih“ potpora, u visini od 2 500 000 ft. Potpora je namijenjena za kupnju nekretnine i njeno stavljanje u funkciju kao Hrvatske kuće, a u vlasništvu Hrvatske samouprave Novog Sela.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatska samouprava partner u Projektu CulturCo

U Hotelu Golf u Donjem Vidovcu 28. srpnja održana je konferencija otvaranja europskog prekograničnog Projekta „CulturCo - Očuvanje nematerijalne kulturne baštine te povezivanje ljudi na prekograničnom području“. Nositelj projekta je Općina Donji Vidovec (Hrvatska), a projektni partner Hrvatska samouprava Kerestura (Mađarska). Ukupna vrijednost projekta je 159 376,55 EUR. Konferenciji otvaranja projekta nazočili su predstavnici projektnih partnera, načelnik Donjeg Vidovca Josip Matulin sa suradnicima i predsjednica Hrvatske samouprave Kerestura Anica Kovač s članovima samouprave. Projekt je podržao dožupan Međimurske županije i predsjednik EGTS-a „Regija Mura“ Josip Grivec.

Projekt „CulturCo“ u okviru Programa prekogranične suradnje Hrvatska – Mađarska „Interreg V-A“ s ciljem očuvanja kulturne baštine, podizanja svijesti o njezinoj važnosti, upoznavanja prirodnih raznolikosti područja te povezivanja ljudi u prekograničnom području kroz organizaciju raznih kulturnih, sportskih, umjetničkih i glazbenih događanja zajednički su prijavili Općina Donji Vidovec i Hrvatska samouprava Kerestura. Na konferenciji otvaranja projekta predstavljeni su partneri, ciljevi i projektne aktivnosti, u vjeri da će se time doprinijeti ostvarenju glavnog cilja projekta. U ime vodećeg partnera načelnik Josip Matulin se zahvalio mađarskim partnerima na dosadašnjoj suradnji u pripremi projekta, naglasivši kako će se suradnja dodatno jačati kroz projekt „CulturCo“, koji posebnu pozornost posvećuje povezivanju žitelja s obje strane granice kroz razne priredbe, radionice, sportska i kulturna događanja. Naglasio je kako smatra da takvi susreti često stvaraju nove kontakte, a među ostalim spajaju i male i srednje poduzetnike. Spomenuo je i važnost očuvanja prirodnog okoliša i osvješćivanje ljudi, što je najlakše učiniti promicanjem prirodnih ljepota zavičaja, a takvim vrijednostima obiluje i područje rijeka Mure i Drave.

Predsjednica Hrvatske samouprave Kerestura Anica Kovač zahvalila se glavnom partneru na povjerenju i ukratko, od osnutka predstavila aktivnosti Samouprave. Posebno je naglasila važnost

Predsjednica Hrvatske samouprave Anica Kovač i dopredsjednica Henrieta Novak u razgovoru s načelnikom Donjeg Vidovca Josipom Matulinom

onih prekograničnih projekata, u kojima je Samouprava sudjelovala ranije (PHARE-CBC, IPA), koji su uvelike pomogli u njegovanju hrvatskog jezika među pomurskim Hrvatima. Česta komunikacija s hrvatskim partnerima iziskivala je uporabu hrvatskog jezika, stvorila su se nova prijateljstva, a i pokoje partnerstvo malih poduzetnika. Projekt „CulturCo“ ponovno će povećati broj prekograničnih kulturnih, sportskih i glazbenih sadržaja, jačati prekograničnu suradnju i podržati civilno društvo regije.

Dožupan Josip Grivec prisjetio se ranijih sličnih prekograničnih projekata koji su ostvareni suradnjom općina iz Donjeg Međimurja i Pomurja, među ostalim Projekta „Inno Mura – edukacija, projekt menadžera“, Festivala „Puna zdelo“ i „Folklornog festivala“, posebno se osvrnuvši na aktualne prekogranične projekte, koji se provode zahvaljujući Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju „Regija Mura“. U okviru Projekta „CulturCo“, koji je započeo 15. lipnja 2020. i trajat će do 14. listopada 2021. (16 mjeseci) ostvarit će se kulturni i sportski programi, jezični tečajevi, škola tamburice i folklor, radionice starih zanata i programi za promicanje zaštite okoliša. Prema planu prvi zajednički program, Međunarodna utrka „Zrinski“ održat će se u rujnu u Keresturu u okviru „Dana Nikole Zrinskog“.

beta

Dožupan Josip Grivec govori o dosadašnjim iskustvima prekogranične suradnje

In memoriam

István Nyomárkay (16. ožujka 1937. – 5. kolovoza 2020.)

U srijedu, 5. kolovoza 2020. nakon duge i teške bolesti u 83. godini života preminuo je István Nyomárkay, mađarski jezikoslovac, slavist, filolog, sveučilišni profesor, redoviti član Mađarske akademije znanosti i dopisni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

István Nyomárkay rođen je 16. ožujka u Budimpešti, djetinjstvo do 1948. godine provodi u Makóu. Godine 1955. završio je srednju školu „József Eötvös“ u Budimpešti, a iste godine prijavio se na studij latinskog i mađarskog jezika, na koji nije primljen. Godine 1956. započinje sveučilišni studij na Mađarsko-južnoslavenskom (tj. hrvatskom i srpskom) odsjeku za književnost i jezikoslovlje (kasnije Filozofski fakultet) Sveučilišta „Loránd Eötvös“, gdje je 1961. stekao diplomu srednjoškolskog nastavnika. Doktorsku disertaciju obranio je 1965. godine, u kojoj je pod mentorstvom Lászla Hadrovicsa obradio vokabular slavenskih pisaca iz 18. stoljeća. Nakon stjecanja diplome dvanaest je godina predavao mađarski i ruski jezik u Strojarsko-tehničkoj školi „Lajosa Kossuth“ u Budimpešti. Između 1973. i 1974. godine radio je kao lektor mađarskog jezika na Katedri za hungarologiju Sveučilišta „Zhdanov“ u Lenjingradu (danas Sveučilište u Sankt Peterburgu), a 1974.-1975. istu dužnost obnašao je na Katedri za hungarologiju Sveučilišta u Zagrebu. Od 1975. predaje na Odsjeku za slavensku filologiju Sveučilišta „Loránd Eötvös“, ispočetka kao docent, a od 1981. godine kao izvanredni profesor. Na čelo odsjeka dolazi 1987. godine, a dvije godine kasnije imenovan je sveučilišnim profesorom. Od 1993. do 1998. vodi skupinu slavenskih odsjeka, a do 2003. Institut i katedru za slavensku i baltičku filologiju, a 2002.-2003. istodobno je i vršitelj dužnosti predstojnika Katedre za ukrajinsku filologiju. Godine 2007. imenovan je profesorom emeritusom. Putem profesorske stipendije „Széchenyi“ između 1999. i 2002. bavi se istraživačkim radom. Godine 1979. brani doktorsku disertaciju znanstvenog kandidata iz jezikoslovlja, a 1987. doktorsku disertaciju akademskog kandidata. Nakon toga postaje članom Odbora za jezikoslovlje Mađarske akademije znanosti (MTA). Godine 2004. izabran je za dopisnog člana MTA, a 2010. pak za redovitog člana. Godine 2005. postaje predsjednikom Odbora za mađarski jezik Mađarske akademije znanosti, a 2008. potpredsjednikom Odjela za književnost i lingvistiku. Bio je i član doktorskog vijeća. Od 1997. bio je dopisni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Osim akademskog rada aktivno sudjeluje i u drugim tijelima znanstvenog života: 1996. izabran je za predsjednika Društva moderne filologije, a 1999. predsjednika Saveza mađarskih slavista. Godine 1995. postaje članom Nacionalnog vijeća Mađarskog lingvističkog društva, a 2004. godine izabran je za potpredsjednika. Osim toga, na međunarodnoj sceni obnašao je predsjedničku dužnost mađarskog Nacionalnog odbora u sklopu Međunarodnog slavenskog odbora, a od 2000. glavni bio je urednik znanstvenog časopisa „Studia Slavica Scientiarum Hungaricae“, te bio član uredništva časopisa „Magyar Nyelv“ i zagrebačke „Kroatologije“. Godine 2010. osniva i uređuje online časopis filologija.hu.

Glavna područja njegovog istraživanja bila su slavenska filologija, mađarsko-slavenski odnosi, sadašnjost hrvatskog i srpskog jezika te pojedina pitanja mađarskog jezikoslovlja. U području lingvistike bavio se i pitanjem obnove jezika i povijesti jezikoslovlja. U svojoj knjizi „Prošlost i sadašnjost naših jezika“ ispituje interakciju mađarskog, njemačkog, hrvatskog, srpskog i slovenskog jezika, kao i jezičnu obnovu mađarskog i hrvatskog, srpskog i slovenskog jezika, koja je svojedobno vrijedila za slabo istraženo područje. U „Kratkoj povijesti hrvatskog i srpskog jezika“ dva jezika istražuje iz dvije perspektive: s jedne strane, s gledišta povijesti sustava, a s druge strane s gledišta sociopragmatike. Zajedno s Lászlóm Hadrovicsem objavljuje hrvatsko-mađarski i srpsko-hrvatski rječnik. Autor je ili suautor više od sto pedeset znanstvenih publikacija, koje piše na mađarskom, njemačkom, hrvatskom, srpskom i francuskom jeziku. Nositelj je spomen-medalje Fran Miklošić (1994.), spomen-medalje Matija Petar Katančić (1998.), spomen-medalje Ivan Antunović (1999.), odličja Albert Szent-Györgyi (2000.), Reda Danice Republike Hrvatske (2003.), Viteškog križa Reda zasluga Republike Mađarske (2007.) i Spomen-medalje Vatroslav Jagić (2010.).

O svom djetinjstvu u Makóu piše: „Mislim da je to mirno, seosko djetinjstvo bilo presudno u mom životu. Možda baš i tome mogu zahvaliti što se uvijek trudim biti miran, uravnotežen i veseo. Mogu samo žaliti onu djecu, koja danas zbog prerane, prisilne životne karijere zapravo gube svoje djetinjstvo, što će kasnije itekako utjecati na njihov život“.

O tome pak da je na savjet „dragog profesora kasnije i dobrog prijatelja Lászla Hadrovicsa“ svojedobno studirao južnoslavenske jezike govori sljedeće: „Nikad nisam požalio da sam na savjet mog dragog profesora, a kasnije i dobrog prijatelja Lászla Hadrovicsa izabrao južnoslavenski, ili hrvatsko-srpski odsjek. Zaljubio sam se u te jezike već na prvoj godini studija, mada nisam znao ni riječ na hrvatskosrpskom. Mislim da se jezik može naučiti čak i kada – zbog političkih razloga – nema mogućnosti dobivanja stipendije za studiranje u Jugoslaviji“.

U ime svih Vaših bivših studenata zahvaljujem Vam se Professore da sam mogla biti Vaša učenica. Neka Vam bude laka zemlja, počivajte u blaženom miru!

Kristina Goher

Zbogomdavanje duhovniku Jožefu Hirschlu (1935. – 2020.)

Prošloga pondiljka dopodne petrovski zvoni crikve sv. Petra i Pavla nazvistili su tu-robnu vist, kako je u subotu uvečer, naglo i neočekivano u bečkoj bolnici, Gospodin Bog k sebi pozvao vridnoga slugu, u svojem 86. ljetu, farnika, rodnom iz Petrovoga Sela, Jožefa Hirschla. U jesen 1949. ljeta zašli su na sambotelški seminar, a ljetodan kasnije su se jur začele konkretne priprave na duhovnički studij do čega ovde u Ugarskoj još nije došlo, pokidob je komunistički režim otpustio sve seminare na tlu orsa-ga. Zbog sudjelovanja u organizaciji u bigu jednoga duhovnika prik hatara, na dva misece su je zaprli. U ti poteškoća se je još bolje počvrstila u nji vjera i molitva čisla. Skušavanjem s tim još nije bilo kraja, na jedno ljetu su zašli u peštanski Institut za popravljjanje, kade su, po njevi riči, dostkrat ćutili Božju nazočnost. Kad su se oslobodili, iako nisu bili sigurni u se, javili su se na teologiju, ali za jednim ljetom, pretrpeći nutarnje borbe i dvojbe, ostavili su za sobom Ugarsku. S pomoću petroviskoga Gospodina Mikišića u Austriji, završili su teologiju, a 29. junija 1961. ljeta u Željeznom su bili zaređeni za duhovnika. Pokorno, svisno i vik pomagajući druge ljude u poteškoći i nevolji postali su kapelan u Velikom Borištofu, farnik u Štikapronu, Celindofu, Ilmitzu, Cindrofu i tako još i u mirovini službovali su svenek u Ilmitzu. Med svoje Petrovišćane su se vratili svečevati svoju zlatu mašu 2011. ljeta. Iako smo čudami mislili

da će Veselov Gospon zadnji počivak najti u rodnom selu, oni su drugačije odredili. Pokojnomu farniku su zbogomdali minule subote u farskoj crikvi Ilmitza, a potom je odsprohodili na vječni počivak u mjesnom cintiru. Neka im Gospodin Bog daruju vječni mir u svojem kraljevstvu, a žalujućoj rodbini željimo utišenje u Božjoj ljubavi.

th

SERDAHEL

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ i ove godine organizira tradicionalni Filmski kamp „SETA 2020“ s temom „Povijest tamburaške glazbe u Pomurju“. Mogu se prijaviti učenici od 6. razreda osnovne do 12. razreda srednje škole. Organizatori očekuju mlade koji sviraju tamburicu ili su zainteresirani za snimanje filma. Uz sviranje tamburice i snimanje filma sudionicima se nude i drugi programi poput slikanja grafita na platnu, natjecanja „večera za pet“, raznih sportskih aktivnosti i kupanja na bazenima u Lentiju. Informacije potražite na Facebook stranici Hrvatske samouprave „Stipan Blažetin“.

KUKINJ

Hrvatska manjinska samouprava Kukinja 22. kolovoza u Kukinju pri-ređuje 26. Bošnjačko sijelo. Program počinje u ranojutarnjim satima natjecanjem u ribolovu, a nastavlja se malonogometnim turnirom. U ranim poslijepodnevima satima počinje revijalno kuhanje, dok se u 16 sati u mjesnoj crkvi služi sveta misa koju predvodi velečasni Augustin Darnai. Nakon mise uslijedit će mimohod i zajedničko kolo svih folkloriša ispred Doma kulture. U folklornom programu, koji počinje u 18 sati, sudjeluju: KUD „Marica“, KUD „Ladislav Matušek“, KUD „Tanac“, Hrvatska plesna grupa iz Birjana, Trio Jasen, KUD „Mohač“. Na balu svira Orkestar „Orašje“. Ulaz je besplatan.

SANTOVO

Redovito misno slavlje u čast Gospe Fatimske, 13. kolovoza u 17 sati predvodit će kapelan Njegove Svetosti, generalni vikar i župnik Središnje kečkemetske župe József Finta. Dva sata prije mise počinje klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu.

KOLJNOF

Dan prlje svetka Unabozeća Blažene Dvice Marije, 14. augustuša, koljnofska Hodočasna crikva čeka sve vjernike u 19 uri na vigiliju ku pelja papinski prelat, časni kanonik Željezanske biskupije, zlatomaš-nik Ferenc Benković iz Jure, potom slijedi prošecija do Marijanskoga pilja. Na dan shodišća, 15. augustuša, na Veliku mašu na nimškom jeziku se pozivaju hodočasnici i vjerniki, ujutro od osam uri, s umirov-ljenim farnikom Ernstom Zonschitsem iz Kerestura/ Deutschkreutz, od devet uri je predvidjena sveta maša na hrvatskom jeziku s lvanom Karallom dušobrižnikom Rasporka, a u 10.30 uri maševat će na ugarskom jeziku zlatomašnik Hrvatskoga Židana, Štefan Dumović.

